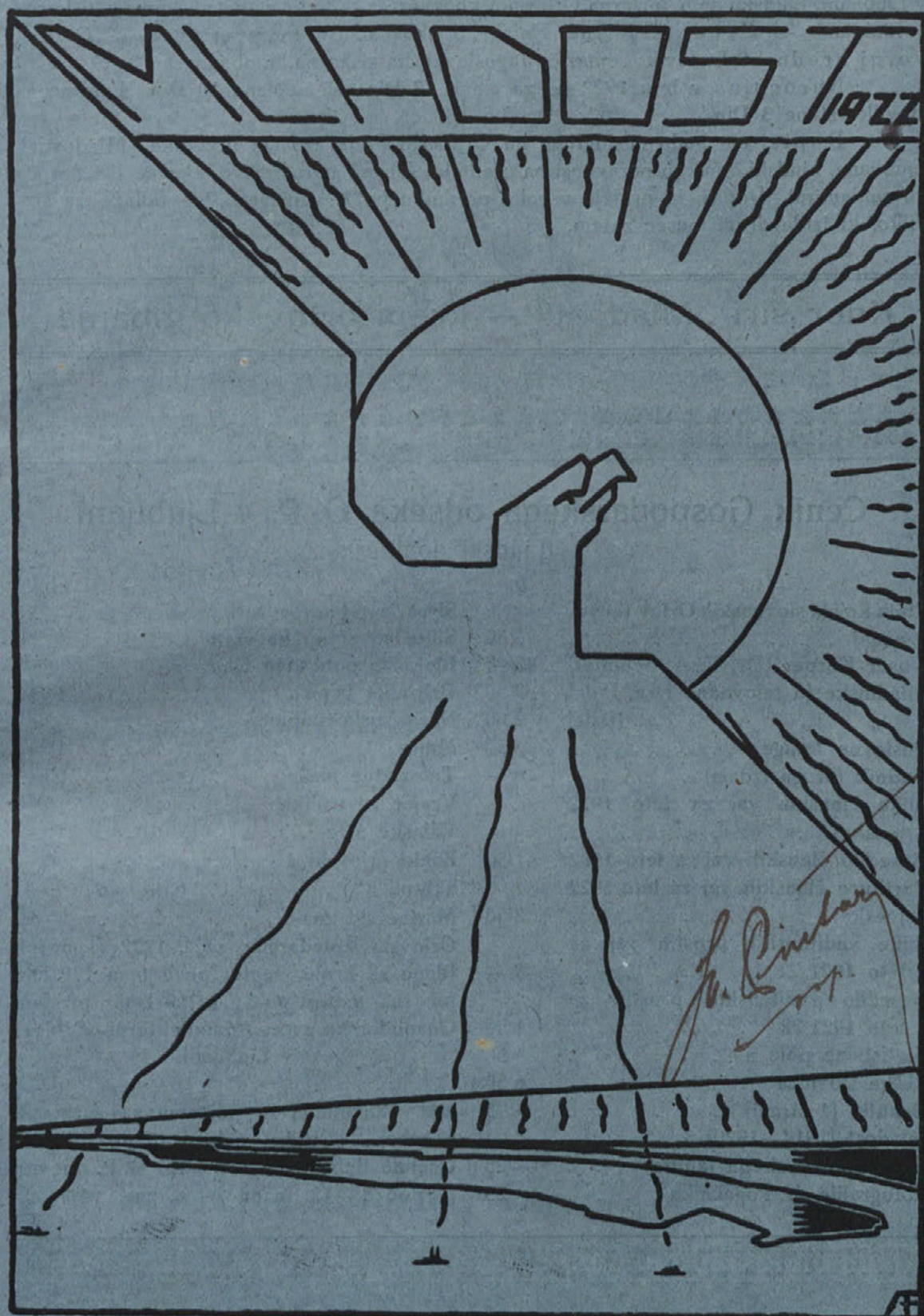

Poština plačana v gotovini.

LETNIK XV

1922

ŠTEVILKA 4

»Mladost«, glasilo Orlovске Podzveze in Orliške Zveze v Ljubljani, izhaja 15. v vsakem mesecu. — List izdaja konzorcij »Mladosti« v Ljubljani. — Upravišтво je v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna Orlovске Podzveze). — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. — Urednik: Jernej Hafner, Ljubljana, Sv. Petra cesta 80. — Odgovorni urednik: Ludovik Tomažič, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana.

Naročnina v letu 1922 je: za člane 17 Din., za nečlane 20 Din. Posamezna številka stane 3 Din.

Dopisi naj bodo naslovljeni na Orlovsko Podzvezo (za urednika »Mladosti«), Ljubljana, Ljudski dom, ali naravnost na urednika (ne na upravnišтво, kjer se list naroča ali reklamira). Dopisi, ki pridejo v roke uredniku po 2. v mesecu, se odlože za številko, ki izide drugi mesec zatem.

Kdor širi „Mladost“ — krepi orlovsko gibanje.

Cenik Gospodarskega odseka O. P. v Ljubljani (Ljudski dom).

	Din		Din
Zlata knjiga slovenskih Orlov (nevezana)	2'50	Slike iz tabora v Kranju	—25
Unser Körper (Dr. F. A. Schmidt)	45'—	Slike strasbourške vrste	1'50
Mladinske in telovadne igre, I. del	2'50	Bloki za pobiranje članarine	1'50
„ „ „ „ II. del	2'50	Orlovске čepice	16'50
Poslovne knjige à	—50	Naraščajске čepice	22'50
Vadnik (druga izdaja)	6'—	Majce	19'—
Slike članskih vaj za leto 1922 (češke)	3'—	Telovadne hlače	65'—
Besedilo članskih vaj za leto 1922	1'50	Vrvice za trobke	6'50
Partiture članskih vaj za leto 1922 (češke)	3'50	Valaške à	15'—
Slike vadičelskih prostih vaj za leto 1921/22	3'—	Znaki orlovski à	6'—
Besedilo vadičelskih prostih za leto 1921/22	1'50	Trikoji à 65'— do	75'—
Statistične pole à	—50	Mariborski znaki	—50
Češka slovnica	6'50	Orlovski koledarček za l. 1922 je pošel.	
Osnutki (4 strani)	—75	Blago za kroje, meter po 140 in 170 Din	
Mladost (1914—1920) à	5'—	ter ruš meter po 16 in 19 Din, prodaja	
Slike mariborskega tabora	—25	Gospodarska zveza (Manufakturni oddelek)	
Fotografije dr. Pogačnika	—25	v Ljubljani.	
		Zavojnina in poštnina se zaračuna posebej. — Pošilja se le proti povzetju. —	
		Osebnó dobe člani v pisarni O. P. dnevno od 8.—12. in od 2.—6. ure.	

IMPORT

EXPORT

GOSPODARSKA ZVEZA

PODRUŽNICE: CELJE, KRANJ, NOVO MESTO, RADOVLJICA, SPLIT

TELEFON ŠTEV. 137 / BRZOJAVKE: GOSPODARSKA LJUBLJANA

Blagovni oddelek:

1. poljedelski in mlevski izdelki,
2. krmila,
3. kolonialno blago.

Manufakturni oddelek:

češka in angleška manufaktura, perilo za moške, ženske in otroke, čevlji, usnje.

Lesni oddelek:

nakup in prodaja lesa ter oglja, lasne parne žage, lasna parketna tovarna.

Vinski oddelek:

domača in tuja v sodih in buteljkah, vsakovrstno žganje, konjak, špirit.

Mesni oddelek:

izvoz goveje živine in prašičev, tovarna mesnih izdelkov, hladilnica, izdelovanje umelnega ledu.

Kmetijski in strojni oddelek:

poljedelski in drugi stroji, železo, semena, umetna gnojila, cement, bencin, galica, žveplo.

Mlekarski oddelek:

nakup in prodaja mleka in mlečnih izdelkov, eksport sira in masla, lastne mlekarne.

TOVARNA HRANIL

LASTNA ZELJARNA

I. delavsko konzumno društvo

v Ljubljani ima svojo prodajalno na Kongresnem trgu št. 2.

Ravnotam ima v spodnjih prostorih združno gostilno, kjer se točijo prístna domača vina po nizkih cenah. Dobe se tudi mrzla in gorka jedila.

Vstop imajo le združni člani, zato naj bo vsak Orel, če le mogoče, tudi član te zadruge.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6, pritličje

v lastni hiši, nasproti hotela »UNION« za frančiškauško cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu in jih obrestuje po

3%

brez kakega odbitka, tako da sprejme vsak vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 3 krone na leto.

Za nalažanje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago. — Skupno stanje vlog je bilo koncem novembra 1. 1921. nad 80 milijonov kron. — Rezervni zakladi znašajo nad 1 milijon kron.

„INDUS“ D. D.
PREJE CARL POLLAK

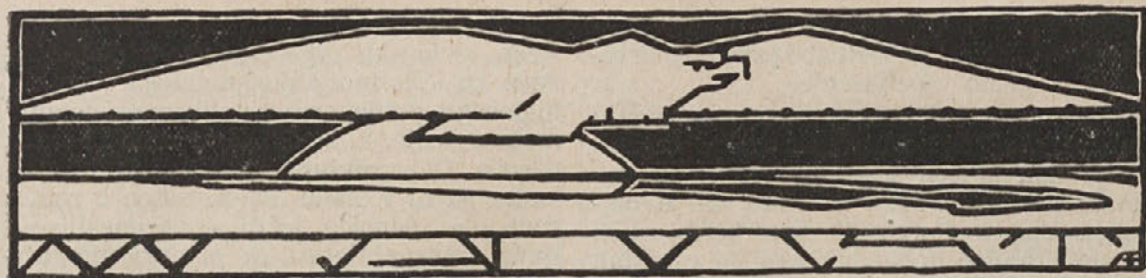
Tovarna za usnje, vseh vrst čevljev (posebej za telovadne čevlje) in - gamaš v LJUBLJANI. -

ALI IMATE ŽE

zavarovana svoja poslopja in premičnine proti požaru za vrednost, ki odgovarja današnjim razmeram? Ali ste že zavarovani za svoje življenje? Ne odlašajte? V poštev pride edino le

Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani, Dunajska cesta 17.

Podružnice: CELJE, Breg 33 : ZAGREB, Pejačevićev trg 15 : : SARAJEVO, Vrbanja ulica 4.

Telovadni teden J. O. Z. od 5. do 12. marca 1922.

Lepi rdeče tiskani plakati in slike letošnjih prostih vaj, vabila s sporedom celotedenskih nastopov in številne objave v katoliških listih so oznanile Ljubljani I. akademijo J. O. Z., mladinsko in orliško akademijo, pa 5 telovadnih večerov.

Dan za dnem je Orel osemkrat javno nastopil, začuda bogat vadbeni zaklad orlovskih (slovenskih in čeških) vaj je razgrnil, vedno nove čete mladih telovadcev in telovadk je pošiljal na plan in — izvemši predzadnja dva večera, ki sta zastajala za drugimi — je enkrat za vselej podrl vse predsodke glede števila, samostojnosti in tehnične sposobnosti katoliške telovadske zveze. Razen prvih dveh nastopov, so bili vsi dobro obiskani, zaključna akademija pa je tako napolnila Union (celo dvorano in vse galerije), da je bilo mnogim gledalcem skoro nemogoče slediti vajan na odru.

Cela številka Mladosti bi ne zadostovala, ako bi hoteli primerno pomenu telovadnega tedna poročati o vseh nastopih.

Zato objavljamo le tri govore in kritično poročilo o znameniti zaključni akademiji, ki je bila pravi orlovski triumf, zgodovinskega pomena, začetek nove dobe Orla, zmaga smotrenega discipliniranega dela.

Uspehi tega tedna in splošno priznanje teh uspehov rode že dobre sadove: raste podjetna samozavest v naših vrstah, volja do dela, spoštovanje in zaupanje do vodstva, ponos in vera v svoje sposobnosti se dviga, število prijateljev in podpornikov se množi, nov pomladanski duh veje v naših vrstah.

Telovadni teden pa je le uvod v delo in zmago, ki zori Orlu v Brnu. Že je pripravljenih nad 500 jugoslovanskih Orlov in Orlic, da polete dobro izvežbani na II. slovanski orlovski tabor po nove lavorike. Vedno novi se priglašajo in vežbajo, da dvignejo čast jugoslovanskega imena, slavo Orla in slovanskega bratstva pred očmi katoliške Evrope in Amerike, ki bo v Brnu zastopana.

Še plovejo Orli nad domovino...

Naš program.

(Govor predsednika Orlovске podzveze br. dr. Basaja pri otvoritvi telovadnega tedna dne 5. marca 1922 v Ljudskem domu.)

Otvaram telovadni teden Jugoslovanske orlovске zveze. Današnja Mladinska akademija mu je začetek. Orlovska organizacija je organizacija mladine in se kot taka dobro zaveda, da so mlada leta odločilna za vse življenje in da je zato mladini v nežni dobi posvetiti veliko pažnjo.

Zato smo dali tudi pri otvoritvi telovadnega tedna prednost med mladimi najmlajšim: našim malčkom in našim gojenkam. Po današnji mladinski akademiji sledijo do petka telovadni večeri v telovadnici Ljudskega doma; v soboto je Orliška akademija ravno v tej-le dvorani in v ne-

deljo se telovadni teden zaključí z Orlovsko akademijo v veliki dvorani Uniona.

Prvič stopa pred Vas Jugoslovanska orlovska zveza, ne z besedami, ne z veselici, ampak z delom: s telovadnim tednom, ki je zahteval dolge in temeljite priprave. Dočim so drugi obhajali predpustne veselice, plese in maškerade, je naša mladina šla v telovadnice in kovala z radostjo svoji matici, Jugoslovanski orlovski zvezi, ščit za prvi nastop in prvo zmago: telovadni teden. Naj bi bil vzgled te mladine tako močan in vtis telovadnega tedna tako globok, da bi privabil v naše vrste tudi drugo

mladino, kateri je postalo protivno brezmiselnost, pusto veseljačenje.

Telovadni teden se vrši v znamenju ljubezni do domovine. Orlovska organizacija ima namen vzgajati telesno in duševno zdravo, krepko mladino, ki je najboljše opora domovini. Kje boste našli zveste branilce domovini, ako ne v vrstah moralno zdravih in telesno krepkih mož, ki jim je značaj neomajen kot skala, ki jim je sveta dana beseda in ki jim bije v prsih srce, pripravljeno žrtvovati vse, tudi življenje za svoj narod in za domovino? Vzgajati take može, to je naloga orlovske organizacije.

Vzgoja v orlovski organizaciji zadeva duha kakor telo, ker smo mladinska prosvetna in telovadna organizacija. Težnja današnjega časa je zanesti pridobitve znanosti med široke ljudske plasti. Popularizacija znanosti je problem ljudskega vseučilišča. Za orlovsko organizacijo to ni več problem. Umska izobrazba se goji redno na fantovskih večerih in na tečajih, z listi in knjižnicami za vse člane.

Ker pa enostranska umska izobrazba kakor zimsko solnce sveti, a ne greje, zato je naš cilj kultura srca. Mlado srce naj se v družbi s prijatelji vnema za najvišji ideal: za večno resnico in ljubezen; mlado srce naj se ogreva za domovinsko ljubezen; mlado srce naj stremi za plemenitimi čednostmi, za vsem, kar je lepo in blago. O, potem ne bo človeštvo umiralo v hladu materializma in egoizma, potem ne bo vzdigoval pesti brat na brata, razred na razred, narod na narod, potem ne bo veljalo kot vodilno življenjsko načelo: boj za obstanek, boj vseh proti vsem. Vzgojimo mladini srce, polno ljubezni in požrtvovalnosti, sposobno ogrevati se za ideale vere in domovine, pa smo prerodili naš vek in ozdravili najhujše moralne in socialne bolezni. Naj umre materializem in zavlada idealizem, pa bo zavladalo pravo bratstvo evangelija, »da vsi ljudje so bratje, bratje vsi narodi.«

Toda tudi srčna kultura sama še ne zadostuje. Kaj pomaga idealno stremljenje, kaj pomaga navdušenje za plemenito stvar, ako ni poleg silne volje, ki bi jih udeleževala? Kakor zasiže blisk in še hitreje ugasne pa nas oslepi, da čutimo temo še gostejšo, tako je s kulturo srca brez vzgoje volje. Kakor zrno za najplemenitejšo kaljo na skali nebo uspevalo, tako mladina še tako idealna ne bo prinesla dobrih del, ako ji ne vzgojimo krepke volje. To je tretja stran duševne vzgoje in najvažnejša

stran. Orlovska organizacija se dobro zaveda, da je to tudi najtežja naloga. Ako smo to dosegli, potem smo vzgojili može dejanja, može značaje, ki so opora družine in stebri naroda. Oni vzdržujejo red, oni vršijo delo kakor ga ni v stanu noben zakon o redu i radu. Ne pomaga tožiti o nezanesljivosti ljudi, o neznačajnosti. Ne pomaga nič govoriti o ljudeh brez hrbtenice. Ako poznamo bolezen, jo moramo začeti zdraviti. Pojdi mo med našo kmečko in delavsko mladino, pojdi mo v telovadnice in društva in vzgajamo, kujmo v trudu in požrtvovalnosti dosledne, vztrajne značaje. To je naša krščanska dolžnost, to je naša narodna dolžnost.

Telovadba ni samo primerno mladinsko razvedrilo; telovadba ni samo potrebna za razvoj in zdravje telesa. Telovadba je najboljše sredstvo za vzgojo krepke volje. Telovadba je ponazorjenje duševne gimnastike in sama produkt volje. Telo z lepo razvitim, krepkim mišičevjem je takorekoč simbol in posoda krepke volje. Zato naj se ne prezre, da so telovadnice v zvezi z duševno vzgojo tiste kovačnice, kjer se kujejo značaji, ki bodo v življenju dosegli uspehe, zaupajoč v se in v dobro stvar. Ni orlovski telovadni namen samo doseči gotovo višino telesne sile in gibčnosti, ampak doseči harmonijo med fizičnimi in duševnimi silami in sposobnostmi, ideal, za katerim je šla vztrajno antika.

Vsestranska duševna vzgoja, združena s telesno vzgojo, je naš cilj in za tem ciljem stremimo, za ta cilj delamo. »Le tisto omiko jaz štejem za pravo, ki voljo zadeva, glavo in srce, vse troje.« To je poudarjal že pevec Soče, Simon Gregorčič. Temelji našega vzgojnega dela pa so: krščanstvo in narodnost. Dve tisočletji krščanske kulture in vsi kulturni narodi sveta pa so nam siguren dokaz, da delamo na pravih temeljih, da gremo pravo pot.

Orlovstvo pa vrši tudi socialno vzgojo. Smotreno se navaja že mladina k samoupravi. Mladi fantje prevzemajo dolžnosti in odgovornosti za izvrševanje vodilnih funkcij v organizaciji; mladi fantje polagajo o svojem delu račun celoti. S tem se mladini vcepi smisel za družbo, za dolžnosti posameznika napram človeški družbi in za odgovornost. Mladina, ki se že v rani dobi vadi delati za skupno stvar, za občo korist, ne bo podlegla duhu sebičnosti in bo dala iz svoje srede može, ki bodo pripravljeni, sposobni in voljni, prevzeti na se odgovornosti polne dolžnosti v kulturnih in gospodarskih, politično-samoupravnih, narodnih in dobroteljskih organizacijah.

Čim kulturnejši je narod, tem bolj so razširjene vsake vrste organizacije. Vendar pa merilo kulture ne sme biti število teh organizacij, ampak uspeh njihovega dela za obči napredek in občo korist. Pogoj temu so sposobni in požrtvovalni voditelji, kakršne vzgaja orlovska organizacija. Ako ni takih voditeljev, potem niso te organizacije nič več kot slepomišenje in mogoče korita za par voditeljev.

Orlovska organizacija izvaja navedeni program že med velikim številom mladine. Naj ne prezrejo naše organizacije krščanski starši, naj ji zaupajo svojo mladino in naj

jo tudi podpirajo tako, kakor zasluži z oziranjem na važnost kulturno-vzgojnega programa.

Zlasti pa pozivljam inteligenco, naj v pravilni oceni pomena naše organizacije stopi v naše vrste in nam pomaga. Nam manjka duševnih voditeljev mladine, nam manjka delavcev. Organizacija raste, ne raste pa v isti meri število delavcev. V ime sotrudištva naše inteligence pri izvajanju kulturno-vzgojnega programa, s katerim izvršimo resnični prerod našega veka, kličem »Bog živi«!

Spored telovadnega tedna J. O. Z.

Spored telovadnega tedna JOZ. I. Mladinska akademija v ned. 5. marca ob 4. uri pop. v Ljudskem domu. Govor preds. Orlovske podzveze Ljubljana, dr. Basaja. 1. Vaje s palicami, strasbourgke. (Orlič — Šiška.) 2. »Orlovska«, deklamacija. 3. Vaje s praporci češke. (Gojenke — Št. Peter.) 4. Pesem gojenk, deklamacija. 5. Kolo. (Orličice — Vič.) 6. Skok v višino in čez kozo. (Orlič — Št. Peter.) 7. Malaj in Malon, deklamacija. 8. Proste vaje za 1. 1922, brnske. (Orlič — Št. Jakob.) 9. Vaje z venčki, sestavljen br. dr. Ivo Pirc. (Gojenke — Št. Peter.) 10. »Orlica sem še mlada«, deklamacija. 11. Dihalne vaje, sestavljen br. Hafner. (Orlič — Št. Peter.) 12. Konjički, sestavljen br. Kržan. (Gojenke — Št. Peter.) 13. Skupinske proste vaje, sestavljen br. Hvalč. (Orlič — Vič.) 14. Mladi junaki, sestavljen br. Hafner. (Orlič — Št. Peter.) Sodeluje salonski orkester.

II. Orliška akademija v soboto 11. marca ob 8. uri zv. v Ljudskem domu. 1. Dr. Pregelj: Posvetitev, deklamacija. 2. Vaje z obroči, sestavljen br. Rihar. (Dijakinje.) 3. Vaje na gredeh, sestavljen br. Kržan. (Št. Peter.) 4. Vaje v zvezdi, sestavljen br. Kržan. (Št. Peter.) 5. Govor predsednice Orliške zveze. 6. Krožkove proste vaje. (Dijakinje.) 7. Metuljčki, sestavljen br. Kržan. (Dijakinje.) 8. Vaje z loparji, sestavljen br. Klinar. (Dijakinje.) 9. Skupine na konju. (Št. Peter.) 10. Simbolično-ritmične vaje »Tri dobe češke zemlje« za tabor v Brnu. 11. Vaje z žogami, sestavljen br. Kržan. (Dijakinje.) 12. Vstajenje, alegorična skupina, sestavljen Francé Bevk. Sodelujeta salonski orkester in ženski pevski zbor »Ljubljanec«.

III. Orlovska akademija v nedeljo 12. marca ob 8. uri zv. v veliki dvorani Uniona. 1. Slavnostna fanfara za II. tabor slov. orlovstva v Brnu od 11. do 15. avgusta 1922. 2. Dr. Debevec: »Naša pesem«, deklamacija. 3. Tekmovalne proste vaje za zlet v Brno 1922. 4. Vaje vzorne vrste JOZ na drogu. 5. Proste vaje članic za tabor v Brnu 1922. 6. Proste vaje članov za mednarodno tekmo v Strasbourg 1. 1921. 7. K. Dostal Lutinov: »Krik starega orla«, deklamacija. 8. Športne proste vaje dijakov, sestavljen br. dr. Peterlin. Govor predsednika »Jugoslov. orlovske zveze« br. dr. Meglerja. 9. Simbolično-ritmične vaje članic na pesem Boleslava Jablonskega: »Tri dobe země české« za tabor v Brnu 1922. I. doba: 1. vaja: Prihod blago-

vestnikov sv. bratov Cirila in Metoda v slovanske zemlje... Pokristjanjenje naroda češkega. 2. vaja: Doba slave naroda češkega. Karl IV., oče domovine... Razcvet kulture... Sloves češkega imena se širi po vsej Evropi... II. doba: 3. vaja: Bratomorni boji... Brat je proti bratu potegnil meč... Po vsej domovini se pretaka bratska kri. 4. vaja: Propad naroda češkega Pod tujim jarmom umira rodna gruda. III. doba: 5. vaja: Probujenje naroda češkega. Spomin na slavno preteklost budi poznejše rodove k ljubezni do skupne domovine in v slogi vržeta Čeh in Slovak raz sebe stoletni jarem... 6. vaja: Osvobojenje naroda češkega. Prapor svobode je zaplul nad odrešeno zemljo... V radostnem navdušenju hiti ves narod prisegati zvestobo svoji domovini in hvali Gospoda ter z zaupanjem gleda v bodočnost... 10. Vaje vzorne vrste JOZ na bradlji. 11. Dr. Pregelj: Tožba Koršev ob obletnici nesreče, deklamacija. 12. Borilne vaje in vaje na narodne himne, sestavljen br. dr. Peterlin. Sodeluje godba Dravske divizije pod osebnim vodstvom kapelnika g. dr. Čerina.

Pet telovadnih večerov v telovadnici Ljudskega doma (po 8. uri). V pon., 6. marca: Ljubljanski orlovski odseki: »Mi smo Orli.« — Vse članske proste vaje od početka organizacije do 1922: 1. 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1920, 1921, 1922 — plezanje — drog — skok v višino — dviganje bremen — viseči drog — skok čez kozo — sablaški ples, moreška. V torek, 7. marca: (dijaški Orel, Ljubljana): Članske vaje z ročkami — skok v daljino — lestve — rokoborba — konj vzdolž, skoki — skupine — bradlja — skupinske proste in drugo. V sredo, 8. marca: (orliški krožki ljubljanski): Proste vaje 1. 1920 — skok čez konja na širino — »Dvignite Orli« — dolga kolebnica — proste 1. 1921 — igra — vaje z lokji — rajanje — brnske proste in druge. V četrtek, 9. marca: (vadiateljski zbor Orl. podzveze Ljubljana): Vadiateljske izl. 1914 — konj na širino — palice — skoki čez konja na širino brez ročajev, plovni skoki — vadiateljske proste 1. 1921 — skoki skozi obroč — boks za brnske tekme — krogi. V petek, 10. marca: (izbrani telovadci): Skupinske vaje: »Oglasi pesem se vesela«. — Vežbanje vaj za okrožne in brnske mednarodne tekme — skoki čez mizo — češke tekmovalne proste.

V starosti ni lepše tolažbe, kakor zavest, da smo vse moči mladosti posvetili delom, ki nikoli ne zastarajo.

Govor na akademiji Orlic dne 11. marca 1922.

(Predsednica Orliške Podzveze s. Žirovnikova.)

Orlice smo. Komaj dve leti je od tega, odkar smo v prijazni dvorani v Marijanišču prvič zborovale ter se v svojem velikem navdušenju za razširjanje krščanske misli med našo žensko mladino, polne idealov, polne življenskih sil in moči, množica samih mladih, čilih in zdravih slovenskih deklet, prepojenih s pravim krščanskim duhom in z globoko vero, vnetih za vse dobro, blago in lepo, ogrevale za lepa orliška načela.

Vse je prevečevalo le eno hrepenenje, le ena želja: da bi se ta naša mlada, lepa organizacija brzo razširila po vseh krajih Slovenije. In danes? Bog je blagoslovil naše delo, naše želje so se izpolnile v polni meri. Danes nimamo Orlic, poštenih, značajnih, krščanskih Orlic, le po vsej Sloveniji; temveč tudi po sosedni Hrvatski.

Kakšen namen ima orliška organizacija? Orliška organizacija zbira poštena, krščanska, slovenska dekleta ter jih izobražuje na temelju katoliških načel. Ta v krščanskem duhu vzgojena dekleta naj bi s svojim lepim zgledom in izpolnjevanjem dekliških dolžnosti vplivala tudi na druge ljudi ter jih zbujala, ogrevala in utrjevala za katoliška načela. Na ta način bi se ustanovila za vse kraje naše lepe Slovenije močna, krščanska, ženska organizacija, velepomembna za povzdigo verske in kulturne zavesti med našim ženstvom, trdna kakor skala, ki je ne podere najsilnejši orkan, temveč se bo ob času težkih preizkušenj še utrdila in izpopolnila, ob zlati žetvi pa se bo veselila svojega idealnega dela. V dosego svojega vzvišenega namena pa potrebuje marljivih, vztrajnih in požrtvovalnih delavk. In to težko nalogo so prevzele Orlice, ki so nje jedro, nje najmarljivejše in najizurjenejše delavke, ki so se in se bodo vsikdar zavedale te svoje velike naloge.

Naša organizacija je mladinska prosvetna in telovadna organizacija. Ona bistri naš um, razširja naše znanje ter želi potom dekliških sestankov, s predavanji, čitanjem dobrih knjig in koristnih časopisov zadostiti našim željam po napredku in izobrazbi, kajti: izobraženo dekle, izobražena mati, izobražen narod. Ona bo dvignila naš narod do višje kulture in omike.

Toda človek ne bodi samo izobražen, ampak tudi dober! Zato je naš glavni na-

men: kultura srca. Kaj nam pomaga, če imamo visoko naobražene mladenke, če pa te nimajo srca, ne ljubijo svojega Boga, ne svojega naroda ter se radujejo morda celo ob nesreči svojih lastnih sester! Zato vzgajamo v dekletu srce, polno požrtvovalnosti in ljubezni, ljubezni do vere in do naroda, negujemo v njem čednosti, ki naj dičijo vsako Orlico, in zavladal bo po svetu mir, oni pravi, neskajljeni mir, ki naj bi ogrel srca vseh narodov ter jih združil v prijateljskem objemu.

Pri telovadbi ne urimo le telesa, temveč utrjujemo tudi značaj, krepimo voljo in blažimo srce, doseči hočemo harmonijo med dušnimi in telesnimi močmi. Vse na Orlici bodi blago, lepo in umerjeno!

V naših vrstah vzgajamo značaje, versko in narodno zavedna dekleta, ki se ne sramujejo kazati svojega verskega prepričanja tudi na zunaj, v javnosti, ki so pripravljena za svojo vero in svoj narod tudi kaj delati, se žrtvovati in, če treba, dati zanj tudi svoje življenje. Vera, to je tisti vrelec, iz katerega črpa mlada Orlica moči, da more vztrajati na poti poštenja, opora, ki jo trdno drži, da ne obnemore in ne pade, kamor se zateče v svojih stiskah in nadlogah, kjer išče tolažbe in moči za svoje nadaljnje delo in gotovo tudi vedno najde. In kdo bolj ljubi našo lepo domovino, naš dosedaj zatirani slovenski narod, naše vrle južne brate, ki so z nami enega srca in ene duše, naše zavedne severne Slovane, kakor poštena Orlica! Da, ona dela za svojo vero in za svoj narod, zato se toliko trudi in žrtvuje.

Zato pa, sestre, na delo! Na naši strani je Bog, na naši strani je pravica, na naši strani je vse, kar je dobro in plemenito, in kjer je to, tam je gotovo zmaga. In zmagati moramo ter pridobiti za naše vzore naše dobro ljudstvo, ki danes še verno moli svojega Boga. Ne strašimo se pikrih zbadljivk, naj pridejo odkoderkoli, četudi od ljudi, ki niso naši nasprotniki, pa vendar ne umevajo potrebe našega dela! Naprej za našimi cilji, za našimi ideali! Dela dovolj, le delavk je še premalo. Vesel nas bo Bog, vesel nas bo narod, ker mu bomo vzgojile poštenih žena in krščanskih deklet, na katere se bo oziral s ponosom. Vse za Boga in za narod! Bog živi!

Po delu je počitek sladak!

Plačajmo Mladost 1922!

Pozdravni govor na I. akademiji J. O. Z. dne 12. marca 1922 v Unionu.

(Predsednik J. O. Z.: dr. Vendelin Megler.)

Svestna si one teške, možda i sudbonosne, ali ispravne i mudre, a baš za današnja vremena značajne izreke filozofa Smilesa, da:

»svaki sam sebi određuje vrednost, jer je svaki samo toliko velik ili toliko mali, koliko je njegova vlastita volja«,

odlučila je Jugoslavenska Orlovska Sveza, katolička vježbalačka organizacija, da poskuša jakost i čvrstoću volje svojih članova time, da je odredila tjelovježbeni tjedan.

Punih sedam dana su se vršila javna vježbanja, punih sedam dana su se naprezali članovi za preciznošću izvođenja vježba, tako da su im nabrekle žile, napele se i izbočile mišice, škrbotala kosti — dok nije bila postignuta savršena vanjska tehnička kretnja tela.

Jaka i neslomljiva volja slavila je u istinu svoj tjedan. Tjelovježbeni tjedan pretvorio se u tjedan pobjede volje.

Vaše odobravanje i Vaša obilna prisutnost, zadovoljština je i ujedno nagrada za uloženi trud i napor, kojeg će člani i dalje vršiti, ravnajući se po oporuci engleskog pisca Bastona, da:

»što se dulje živi, sve se više dolazi do uverenja, da sva razlika između slabog i jakog, moćnog i neznatnog, stoji samo u radnoj snazi — nesavladivoj odlučnosti, koja poznaje samo: smrt ili pobjedu.«

Svu tu unutarnju silu crpi naša organizacija prvo: iz verskog i moralnog uverenja, koje jej je kao amanet predao njezin prvi tvorac, pokojni dr. Jan Ev. Krek, kad ju je u svojoj dubokoj, čisto slavenskoj duši zamislio i ustanovio. On

si je bio svestan, a to svi danas uviđaju, da je jedno kršćanstvo, koje je donošeno po braći sv. Cirilu i Metodu, po monasima svetogorskim, sa istočnog mora u naše zemlje, preobrazilo naše pradedove te ih postavilo u red kulturnih naroda.

Uspesi kršćansko-verskog prosvetitelja sv. Save, uspesi naših starih biskupa i svećenika na pogledu osvešćenja narodnog i kulturnog, najsjajniji su dokaz, koliko moći i uticaja vrši vera i morala. Vera je bila i ostati će osnovica kulture i osvežujući izvor trezne, stanovitne i uspješne izgradnje svake više intelektualne akcije, svake kulture.

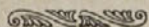
Drugi izvor uspjeha naše organizacije leži u ljubavi do našeg naroda, naše slobodne države ujedinjene braće Srba, Hrvata i Slovenaca pod narodnom dinastijom od Vardara do Triglava.

Orlovstvo toj našoj državi, našoj zemlji posvećuje sve svoje moći, sve svoje delo i uspjehe prema oporuci našeg tvorca dr. Kreka:

»Svi vi, koji ste seme iskrvavljenoga naroda, mislite jedino na to, kako ćete svi udruženi posvetiti sve svoje moći, sve svoje sposobnosti, svoje srce i svoju ljubav našoj jugoslavenskoj državi, za njezin procvat, kulturu i blagostanje.«

Za timi ciljevi ide napred, za kršćanske i narodne ideale radi te se bori jugoslavenski Orao, neboječ se smrti, svjestan si pobjede. Bog živi!

(Gromovit, enodušen aplavz je pričal, da je br. predsjednik govoril vsem iz srca.)

Orlovski triumf.

Većina nastopov predhodnih večerov je vzbujala velike nade na dober uspeh velike zaključne akademije v Unionu. Toda vzlic izmučenosti večerne nastopajočih, ki so že celi teden po dnevnih stanovskih opravilih vježbali preko polnoči, kljub neprikladni podlagi (na odru) in veliki vročini v prenapolnjeni dvorani, so Orli izvedli ta nastop sijajno v celoti, v vseh delih pa zelo dobro. Ta akademija je krona celotedenskih nastopov, ki so

glede kvalitete zadnja dva večera nekoliko padli, je zato konec pravi triumf orlovskega dela in boja za obstanek in napredek. Škoda, da čas ni pripuščal obširnejšega sporeda in je več izredno lepih vaj ostalo izven okvira tega večera.

Mogočno so zadonele trombe polne godbe Dravske divizije pod osebnim vodstvom g. kapelnika dr. Čerina — ki je vse skladbe (skoro izključno orlovske, domače in češke) dobro naštu-

diral in zelo pazno sledil telovadnim nastopom ter tako bistveno pomagal k harmoniji med gibi in akordi, ki je opajala množico strmečih gledalcev — slavnostno fanfaro za II slovanski orlovski tabor (v Brnu 11.—15. avgusta). Po tem uvodu je deklamiral Orel v kroju »Našo pesem« (dr. Debevec), le preveč teatralno.

S prvo telovadno točko (tekmovalne proste vaje za Brno 1922) so Orli že odločili uspeh večera. Lepo sestavo so dovršeno točno in strumno podali; tudi enotnost in hkratnost izvedbe je bila popolna, dasi so vaje težke.

Uspeh na drugo je prvi uspeh dvignil in podčrtal. Izvzemši dva telovadca je vse težko ovirala utrujenost in živčna otopelost vsled prevelikih naporov celega tedna; vendar so kolebne in tezne gibe, odskoke in sestave, ki zahtevajo izredno mero moči, vaje, spretnosti in smelosti, obvladovali v splošno začudenje gledalcev.

Proste vaje Orlic (za Brno) so umetnina s glasja slikovitih gibov in sočnih akordov orlovskega skladatelja dr. Šetine. 10 minut so brez odih vadiše Orlice s tolikim uživetjem v misel, ki je položena v vaje, tako harmonično in s tolikimi finesami v podrobnostih (zlasti prve štiri so skoraj pretiravale z baletizmi), da gledalec ni mogel znati, li godba nosi in diktira gibe ali pa čustveno se razvijajoča vadba vabi za seboj godbo. Telovadke in godci so bili spojeni v eno umetniško celoto, ki je nudila izreden užitek.

Deklamatorja Dostal-Lutinovega »Krik stereoga orla« je bilo pre malo slišati, dasi je dobro prednašal.

V stiliziranem teku so nato prihiteli Orli — dijaki — krasne postave — in prikazali dobro izvajane športne proste vaje. Animiran svež nastop v športni obleki, ki je podal krasen mozaik harmonično zlitih najmarkantnejših momentov in gibov iz najraznovrstnejših športov (sestava dr. Peterlina, načelnika JOZ), je kar silil k mogočnemu aplavzu, ki je sledil napetemu gledanju.

V slavnostnem odmoru so nastopile Orlice s simbolično-ritmičnimi 6 vajami po pesmi »Tri dobe češke zemlje«: Pokristjanjenje in napredek naroda, bratomorni boji in propad, probujenje in osvobodjenje Češke in Slovaške. Težko je reči, kateri del je najlepši, ali svečan začetek, ali odločne in ponosne geste 2 vaje, bojno ponašanje 3. vaje

Po 10 minutnem odmoru so nastopile Orlice s simbolično-ritmičnimi 6 vajami po pesmi »Tri dobe češke zemlje«: Pokristjanjenje in napredek naroda, bratomorni boji in propad, probujenje in osvobodjenje Češke in Slovaške. Težko je reči, kateri del je najlepši, ali svečan začetek, ali odločne in ponosne geste 2 vaje, bojno ponašanje 3. vaje

ali za dobro izvajanje zelo težko, počasno izražanje propada, ali pa silno dobro narodnega duha severnih bratov upodablajoče navdušenje osvobodjenja. Le pri 5. vaji ni bila kooperacija in hkratnost točna, sicer pa velja o tem ljubkem nastopu vse, kar sem omenil pri opisu prostih vaj Orlic, ki so vadiše ničmanj z duhom in čustvom kot s telesom.

Na bradlji so Orli nastopili z istim uspehom kot na drugo, le da so razni salto prevale nad in pod bradljenicami še bolj očarali gledalce. Kdor pa pozna zmožnosti teh telovadcev, je mogel tudi tu opaziti, da je njihov polni razmah močno ovirala utrujenost; preveč so si izčrpali čez teden moči. Vendar so vzlic temu ravno na orodju dvignili uspeh Orla do trumfa nad vsemi klevetniki in omalovaževalci orlovske telovadbe.

Deklamator »Tožbe Korošcev« je izborno (v barvi in modulaciji glasu) prednašal krasno dr. Pregljevo pesem.

Borilne vaje so frapirale s spretnostjo in strumnostjo, pa tudi z lepoto sestave. Gibi kar vro in kipe mišičaste ude v slikovitih pozah. Zlasti 2. je pokazala veliko okretnost telovadcev.

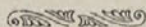
Pod vodstvom načelnika JOZ so Orli zaključili večer in kronali uspeh z originalnimi skupinskimi prostimi vajami po himnah (Naprej — Lepa naša — Bože pravde). — Bože pravde je poslušala dvorana stoje in čestitala od defilaciji telovadcev in telovadk pred občinstvom z viharimi pozdravi Orlu, ki se je poklonil jugoslovanski zastavi.

Dobri dve uri je trajal nastop, ki se je točno po sporedu razvijal nemoteno. Galerijo in dvorano so do zadnjega kota napolnili gledalci iz mesta in dežele, ki je poslala iz vseh delov Slovenije svoje zastopnike na akademijo. Mnogo je bilo vojakov in Sokolov navzočih. Vsi krogi in sloji Ljubljane in hrvatski Orli ter Orlice so bili zastopani. V 1. vrsti so sedeli tudi dr. Korošec, generala Dokić in Maister in več višjih uradnikov.

Prvič smo opazili večje število katol. starešin v orlovskem kroju.

Po tem nastopu Orla je močno vzrastla samozavest in ponos članov, pomnožilo se je število prijateljev, dvignil ugled pri nasprotnikih in prijateljih, za vedno pa je postala neporabna kvanta o telovadski manjvrednosti in »protidržavnosti« katoliške ljudske mladinske orlovske zveze, ki obstoja šele 16 let, a že rodi take sadove. Ljubezen do ljudstva in države, živa vera v blagoslov katoliške resnice in požrtvovalna volja do dela za zdravno duševno in telesno ljudsko kulturno dviganje, ki vodijo orlovske delavce, bodo premagale vse ovire in pomanjkljivosti, kakršnih se ti zavedajo.

Kdor še po 12. marcu 1922 ignorira ali smeši orlovstvo, smeši samega sebe. Jernej Hafner.

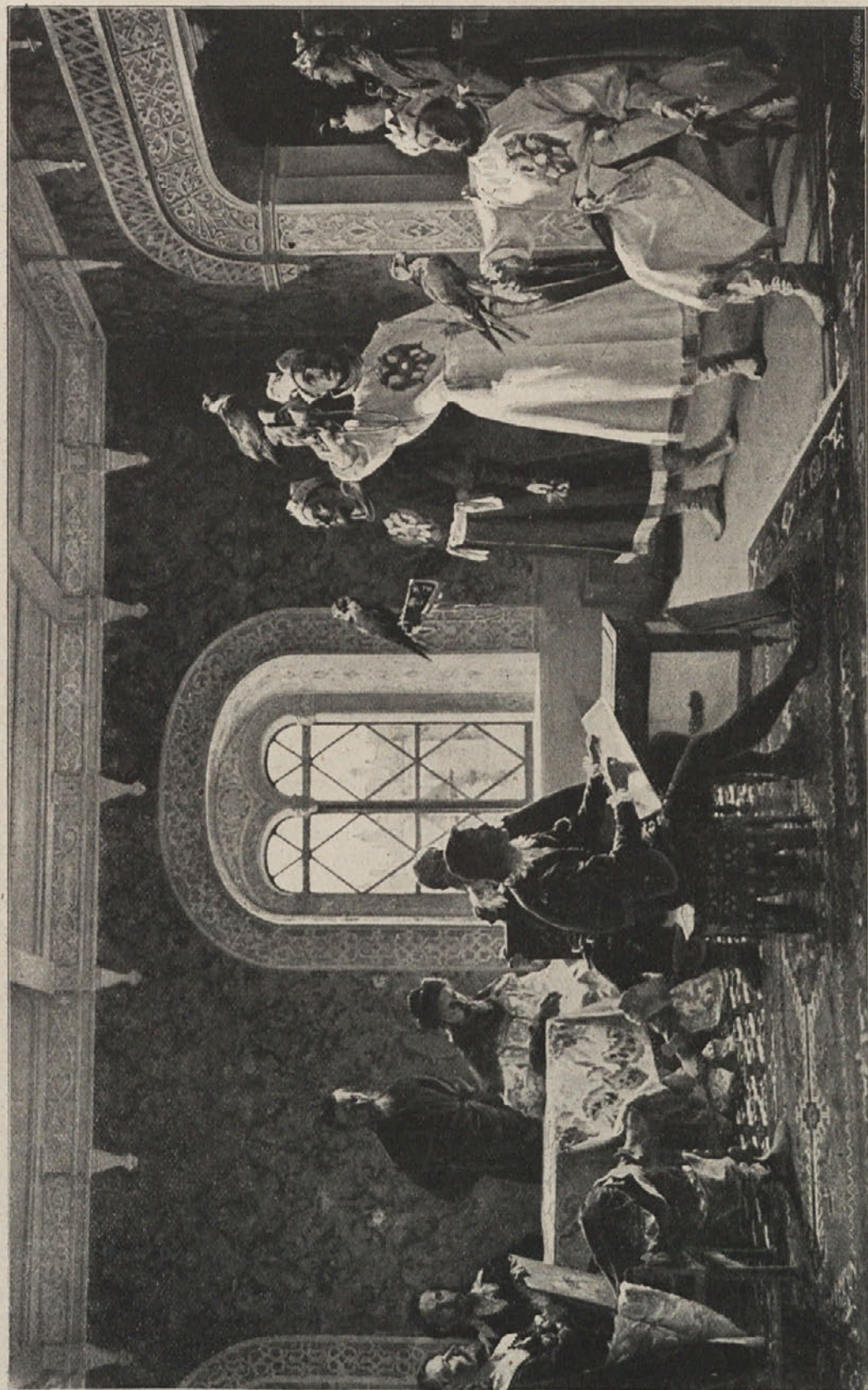
Orel.

(Po Brehm-u).

(Konec.)

V srednjeazijskih deželah ljudje rabijo orle za lov na razno divjačino, kakor so nekaj tudi pri nas vporabljali grajščaki sokole. Kirgizi in Baškiri n. pr. pri vzgoji orlov za lov postopajo na sledeč način. Kar moč mladega orliča ukradejo

iz gnezda. Pitajo ga samo iz roke, da se navadi na svojega mojstra. Ko nekoliko odraste in dobi popolno perje, mu po krmljenju povežejo na glavo vrečico. Tako se orlič s časom navadi na pest in glas mojstra. Ko je že popolnoma zane-

Na lov s sokoli. (Ruska slika.)

sljiv, gredo ž njim na lov in sicer najprvo na male živali. Kadar mojster ugleda primeren plen, potegne orlu vrečico raz glavo in ga vrže v zrak. Izprva precej neokreten, se hitro izpopolnjuje v svojem rokodelstvu. Ko se nauči ujeti male, manj hitre in neoborožene živali, ga začno spuščati na hitrejšo in na oborožene, n. pr. na zajce in lisice.

Mojster sedi na konju, na roki ima močno rokavico, ki ga varuje pred kremplji, roko pa naslanja na vilice, pritrjene na sedlu ali na stremenu, da mu ne omaga pod težo orla. Navadno jaše mojster na hrib z obširnimi razgledom, odkoder gleda za plenom. Lov na večje zveri se vrši z gonjaci. Ti vzdignejo zver iz njenega skrivališča in jo ženo proti mojstru, ta pa v ugodnem trenutku odkrije orla in ga vrže od sebe. Orel-lovec parkrat zaplove v krogu, da pregleda položaj, nato pa se posevno požene za živaljo in ji zasadi kremplje v zadnji del. Lisica n. pr. se takoj pritiska k tlom in obrne, da bi ugriznila napadalca. Ta pa hipoma spusti hrbet in zasadi kremplje v glavo, navadno v oči in udari s perotmi. Lisica se prevrne na hrbet in skuša od spodaj zgrabiti drznega roparja, ki zopet odskoči in iznova napade, dokler ne prihite lovci in ubijejo lisico. Pred ostrimi zobmi zveri se odmakne orel vsakokrat za par metrov v zrak, odkoder preži in napada takoj dolgo in zasleduje svojo žrtev tako vztrajno, da mu redkokdaj uide v goščavo, kjer ni prostora za njegov napad. Upeha se pa vsaka žival preje kakor on v boju.

Na lisice izvežbanega orla puste loviti tudi volka. Navadno na isti način, z imponujočim pogumom in neverjetno spretnostjo zmagaja orel tudi volka v zvezi z lovci, ki prihite, da ga ubijejo. Tako izučen orel lovi tudi antilope in vso drugo divjačino ter ima veliko vrednost; če ga sploh hoče mojster prodati, dobi zanj 3, 4 ali več kobil! Z dvema orloma obenem ni mogoče loviti, ker se iz ljubosumnosti rada spoprime med sedoj.

Posamezni deli usmrčenega orla imajo kot priljubljen okras precejšnjo vrednost. Krasna peresa iz peruti (v vsaki jih ima 22 do 26) in repa (12) rabimo Orli za čepice. (Največ peres, ki se dobe v trgovini, ni od orla, ampak so prebarvana peresa drugih ptičev.) Peresa iz repa so nekdanj plačali Tirolci po 5 do 12 kron. Do-

bro cenno imajo tudi kremplji, ki jih nosijo ponekod kot obesek na verižici žepne ure in so jih plačevali do 16 kron, celega orla pa do 100 kron.

Indijanci v Sev. Ameriki nosijo orlova peresa kot posebno znamenje junaštva. Za vsakega nasprotnika, ki ga je ubil, si natakne Indijanec novo pero v kapo ali v pasova, ki jim visita od kape po hrbtu. Kdor se proslavi s posebno junaškim činom izredno težke in nevarne konjske tačvine, ima pravico, da si natakne v cinobru namočeno rudeče pero, okrašeno z rogom kače-ropotače.

Na jugu in vzhodu Evrope biva cesarski orel, ki je precej manjši, kakor naš planinski orel. Telo ima bolj zaočkroženo, rep krajši, perutnice razmeroma dosti daljše, na hrbtu pa ima belo liso. Samica je manjša nego samec. Z drugimi selivkami odide jeseni na jug in se vrača, ko izgine sneg. Biva ponajveč le v ravninah. Gnezdi tudi v podonavskih deželah. Leže do troje jajec in je manj oprezen kakor naš planinski orel.

Zanimiva ujeta je kačji orel, ki biva v Afriki. Noge ima visoke in meri stoječ do 125 cm; trup ima dolg do 68 cm. Žre najraje kače in se drži ravnine, ker je boljši za hojo in tek kakor za let. Žre izredno mnogo. Kači se zelo oprezno bliža, potem jo pogumno naskoči in udari z nogo. Ako ni še premagana, odskoči in ponavlja udarce, dokler ne opeša. Potem jo zgrabi s kremplji za vrat, ji prekljuje hrbtenico in začne žreti. V par minutah požre 2 m dolgo kačo do glave. Temu orlu pravijo tudi sekretar (tajnik — radi čopa na tilniku), hudičev konj ali usodna ptica (arabska imena).

Lepo pisan je orel - v p i j a t, ki živi v Afriki ob morju. Dočim druge vrste orlov malo glasu dajejo od sebe, vpijat rad kriči. Njegovo vpitje je slično kričanju otrok ali žensk. Glavo, rep, vrat in oprsje ima belo, spodnji život rudečkasto-rjav, zgornji del in perutnice pa temno-modre do črne barve.

Lepo postavo in barvo ima tudi afrikanški čopasti orel, ki meri z razpetimi perotmi le do 130 cm.

Največji sorodnik orla je kondor, ki biva v visokih gorah južne Amerike in se dviga na svojih mogočnih perotih (do 2.80 cm) do višine 7000 m. J. H.

Ničesar ne odlašaj! Kar prej storiš, preje začne nositi obresti in več!

Ura je že, da vstanemo iz spanja...

(Konec.)

2.

Doslej je molče prisluškoval alkohol. Sedaj pa govori on: »Priznavam, grešnik sem. Veliko sem zagrešil. Mladi človek, ogibaj se me. Za otroke nisem. A kmalu postaneš mož. In tedaj me spoznaš in me prav oceniš. Kdo pa daje težaku novih moči, kdo umetnika inspirira (navdihuje)? Kdo zaziblje trpina v svet sanj, da pozabi na bedo in na negotovo bodočnost? Ali niso peli pesniki: S sladko kapljo si preganjaj skrbi (vino pellite curas)? Stoletja me že poznajo; še živite vi, potomci onih, ki me niso tako sovražili.«

Prijatelji! Tu treba dognati resnico, resnico brez pretiravanja in skrivanja. Resnica je — uče zdravniki in higijeniki —, da odraslemu človeku s krepkimi živci vsak kozarec vina, vsaka čaša piva še ne škoduje, ni zanj naravnost strup. In tako si bodo tudi še nadalje premnogi, predvsem taki, ki preveč ne napenjajo živcev, brez občutnih posledic privoščili kozarec vina ali piva v pravi meri. V pravi meri — pravim. Zakaj, to se pač ravna po osebi in okolščinah. Nekateri zdravniki so precej strogi. Dr. Fränkel (»Gesundheit und Alkohol«) pravi: »Zdravi in odrasli ljudje preneso brez znatne škode toliko alkohola, kolikor ga je v litru piva, v kozarcu vina. Toda nikar ga naj ne uživajo redno.« »Zmerno uživa alkohol,« pravi Kräpelin, »kdor ga uživa v malih količinah in v takih presledkih, da so posledice prvega užitka — in to se zgodi čez 24 ur — že izginile.«

To ugotovitev torej zahteva resnica, ki pa tudi zahteva, da se tisti besedi in blagodejnemu vplivu za zdravje vrne pravi pomen.

Tako ni resnica, da bi alkohol dajal človeku trajne telesne moči. V početku pač delo pospeši, potem pa začne sila upadati. Vsi različni tozadevni poizkusi to potrjujejo. L. 1908. so v Kielu za stavo korakali na 100 km daleč abstinentje in neabstinentje. Prvi dan tudi neabstinentje niso pili. Od abstinentov jih je prišlo na cilj 92%, nasprotnikov samo 46%. Izmed 25, ki so prišli prvi na cilj, je bilo 63% abstinentov, 17% neabstinentov. Znani triglavski vodnik je svoj čas večkrat pripovedoval, s kako lahkoto, najlažje izmed vseh, ki jih je tedaj peljal na Triglav, je priplezal na vrh znani turist iz Trente — in ta je bil abstinent. Težkega dela alkohol

ne olajšuje, ampak otežuje. (Dr. Euhe u. Dr. Blank, Lebensglück und Volkskraft. 1909. J. 15, 16.) Grube in Kräpelin sta to dognala tudi z ergografom (stroj za merjenje moči in dela).

Res tudi ni, da alkohol telesu dovaja toplote, ampak zmanjšuje jo za 0.3°—0.5° C. Tudi to se je dognalo z poizkusi. Alkoholik hitreje zmrzne kakor abstinent. Nansen je potoval po ledenih planjavah pod severnim tečajem brez alkohola. Raziskovalci polarnih krajev alkohol naravnost odklanjajo kot škodljivo, sila nevarno pijačo.

Res tudi ni, da alkohol odraslemu moči množi, ali vsaj vzbuja duševno silo. Svoj čas je neki nemški pesnik menda učil začetnike, preden se vzpnó na pegaza, naj si z alkoholom vzbudé duhá, toda poklicani zastopniki najfinejšega duševnega dela trdijo nasprotno. Goethe piše v dnevniku iz leta 1779.: »Že tri dni sèm ne pijem vina, pa delam; še več, neverjetne stvari bi dosegel, ko bi bil bolj zmeren.« In zopet: »Skoro ne pijem več nobenega vina, pa dobivam od dne do dne več pogleda in spretnosti za dejavno življenje.« Komponist Saint — Saëns pravi: »Nikdar ne rabim alkohola kot dražilo, sploh nobenega takega sredstva.« (Hoppe, 1909. »Erhöht der Alkohol die Leistungsfähigkeit des Menschen?«) Milton pravi, da naj pravi epski pesnik, ki poje o božanstvu in zato stopa k ljudstvu, pije vodo iz lesenega kozarca. Emerson (esaj o pesniku): »Vzvišena vizija pristopa k čisti in priprosti duši v čistem telesu. Kar nam dadó narkotična sredstva, to ni pesniška inspiracija, ampak umetno dražilo in strast. Helmholtz, eden najbolj genialnih naravoslovcev in iznajditeljev 19. st., je ob 70 letu svojega rojstva javno povedal, da mu je pri razikavah najmanjša količina alkohola prepodila najplodovitejše misli. Edison je abstinent, menda tudi Tesla. Angleški časopis »Review of Reviews« je bil objavil pred leti izjave o duševnem delu znanih znamenitih mož. Skoro vsi so izjavili, da ne delajo s pomočjo alkohola. Lange poudarja v svoji estetiki, da so najlepše stvari zamislili in izvršili umetniki brez alkohola.

Popravek, prirejen po vseh točkah izkušnje bi se zato glasil: »Ni res, da daje alkohol odraslemu človeku novih telesnih in duševnih moči; ni res, da bi dovajal toplote, pač pa je res, da v primernih

majhnih količinah, ako se ne uživa redno, zdravemu človeku ne škoduje.«

Pa dostaviti bi morali še sledeče: Tudi doraslemu, čvrstemu možu se popolno vzdržnost, vsaj začasno tudi priporoča, v nekaterih slučajih pa je naravnost potrebna. Slučaji so naslednji: Popolnoma morajo opustiti vpijanljive pijače alkoholiki. En kozarec takega bolnika — pravi alkoholiki so bolniki! — navidezno dvigne, drugi kozarec ga nagne navzdol, tretji ga trešči v prepad. Tu pomaga samo eno sredstvo: popolna zdržnost (abstenenca), ki je v premnogih slučajih lažja, nego temperenca (zmernost). Že Johnston je dejal: »Zdržnost mi je prav tako lahka, kakor mi je zmernost težavna.«

Naravnost potrebna je tudi popolna zdržnost onim, ki imajo že od rojstva ali pa po bolezni ali naporih v mladosti oslabele živčevje. Vobče imamo vsi slabejše živčevje kot naši predniki, ki so bili bolj robustni. Miki, ki zadevajo naše živčevje, so stokrat močnejši od mikov v tihih časih prošlosti. Živci so zato postali bolj občutljivi in vsaka kaplja alkohola vpliva nanje.

Tej vrsti ljudi pripadajo najdarovitejši, najduhovitejši ljudje. Največjo izkušnjo imajo v tem oziru pač Amerikanci in Angličani. Zato jim smemo verjeti. Dr. C. M. Saleeby pravi (Sammel Mc. Comb. Alcoholism, it cansation and its arrest. Everybodys Magarine vol. XX Nr. 4.): »So ljudje, ki pri pijači nič ne tvegajo, ker nima dražilo nanje nobene moči. So ljudje, ki ga uživajo v majhnih količinah, ki jih nikdar ne

prekoračijo, kakor pri čaju, kavi, duhanu. Potem so ljudje, ki so predestinirani, da padejo. Bržkone jih je več, nego vseh drugih skupaj, med njimi najpomembnejši udje človeške družbe, najbolj izvirni, mnogostranski, iznajdljivi, ustvarjajoči ljudje, očetje novih idej, krepki, plodonosni pesniki, glasbeniki, entuziasti, vidci, sol zemlje, tvoritelji napredka, ono razdražljivo ljudstvo (neurotic people), ki so pionirji sveta.«

Popolno naj se vpijanljivih pijač vzdrže tudi — ako le morejo — ljudje, ki imajo hudo, nadvse naporno duševno delo. Znani zdravnik piše: »Živci dvojne napetosti — vsled duševnega dela in vsled alkohola — redno ne vzdrže. Odkar sem slovo dal alkoholu, sem izgubil nervoznost.«

Popolno naj se vzdrže opojnih pijač tudi oni, ki hočejo doseči izredne uspehe pri telesnem ali duševnem naporu, enako vsi, ki imajo tak posel, ki zahteva nenavadne spretnosti in energije.

Pri sportnikih velja pravilo, da le popolna zdržnost razvije popolno moč. Telovalci, plavači, dirkači, vsi imajo iste izkušnje. Ko je v rusko-japonski vojni general Kamura pozdravljal japonske dobrovoljce, ki so imeli ponoči napasti rusko brodovje, jim je dejal: »Ne poslavljam se s šampanjcem, zakaj vaša naloga zahteva čistega, treznega duha. Spijte steklenico čiste vode, junaki krizantem in črešnjevih dreves, pa stopite na brode — vaše grobove. Tudi ti abstinentje so uspeli.

A. M. L.

Ženska telovadba.

(Les Jeunes, št. 25 iz l. 1921.)

(Konec.)

Že se opaža velik razmah v ženskem telovadnem gibanju, ki se utegne vedno bolj razvijati v tako smer, ki ne bo po volji ustanoviteljem, ker ne bo odgovarjalo naravnemu in plodovitemu telesnemu razvoju, ampak bo le bolj sledilo željam po javnih nastopih in nezdruženih prireditvah. Dalje vsebuje postava, ki predpisuje pravico na vojaško službo in telovadno vzgojo naše moške mladine, tudi važne določbe, ki merijo na ravno tako dolžnost telesne vzgoje ženske mladine. Kmalu bomo doživeli, da bodo zelo hitro rastla ženska telovadna društva in da bodo šole dopolnjene z ženskimi telovadnimi krožki. Državne učiteljice so že opozorjene, naj

se pripravljajo na ustanavljanje takih krožkov. Prav lahko postane to mogočno gibanje voda na mlin nasprotnikov katoliških organizacij.

Brez uspeha smo se trudili doslej, da bi osnovali prosvetna društva za deklice. Ta društva so vsled pomanjkanja privlačne sile za članice v splošnem izginila kakor muhe enodnevnice. Privlačnost telovadbe, hrepenenje po zunanostih in želja, pokazati svoje zmožnosti, bo gotovo močna združevalna sila za mladi ženski svet. Lahko si predstavljamo, kako velikim in neštevilnim nevarnostim za krščansko poštenje bodo izpostavljena zlasti dekleta delavnih slojev v teh telo-

vadnih društvih. In ker je gotovo, da bodo vaje zelo pospeševale zdravje, naravni razvoj in rast telesa telovadk, si bodo v kratkem ta telovadna društva pridobila srca in simpatije roditeljev in cele javnosti.

Takšen je položaj sedaj. Treba ga je razumeti in mu hladnokrvno stopiti nasproti. Odpira se nam široko polje dobrodelnosti: telesne vzgoje ženske mladine, na drugi strani pa nam preti velika nevarnost, da bi mi edini med vsemi v tem oziru ničesar ne storili.

Ali je pa kaj takega sploh mogoče za nas katolike? Ali se bo visoko pojmovanje, ki ga imamo mi o nežni dekliški sramežljivosti, tako lahko sprijaznilo s potrebami in okoliščinami raznih telesnih vaj? In naši sedanji odbori in vodstva dekliških organizacij, so li sposobna — brez neprilike — ustanoviti in voditi telovadne krožke?

Na ta vprašanja odgovarjajo izkušnje jasno in točno. Imamo jih, pa še precej, v mnogih zavodih sester sv. Vincencija Pavlanskega v pariškem okraju, iz zelo delavnih dekliških telovadnih krožkov; ravno zadnje dni sta se v osrčju Pariza sestala Športna zvezda (Raincy) in krožek iz Tour d'Auvergne. Bil sem na tem sestanku v družbi g. kaplana Notre Dame de Lorette in priznati moram, da sem bil presenečen. Nastop je bil neoporečen, proste vaje izvrstne, telovadba raznovrstna in popolnoma primerna skromnosti, ki pristojna nastopu. Vaditelj telovadcev iz Raincy (ta je obenem tudi učitelj tega ženskega krožka), nam je pokazal, kako se dajo gibi in vaje naših moških društev prirediti za ženske. Različne, zelo izdatne vaje z žogo (voleyball), skok v višino in na daljavo, ritmične vaje s spremljevanjem klavirja itd. Sestre Pavlanke so lahko ponosne, da so stale ob zibel ženskega telovadnega gibanja.

Brez častihlepnega postavljanja, skoro brez gledalcev, nekoliko očetov in mater,

v zaprtem prostoru, zelo izdatne vaje, brez namena, kazati se ali dopasti. To je bil lep in učinkovit zgled, moder, živahen, krščanski.

Kaj bo v bodoče, po teh prvih poskusih telesne vzgoje mladenk pri katoličanih? Možnosti so obilne in plodovite. Morebiti je ta vzgoja vrelec novega življenja za naše ženske organizacije, ki so po večini potrebne prenovitve in osvežitve. Brez dvoma bo tu na mestu velika mera opreznosti pri načrtu in izpeljavi. Gotovo bo treba osnovati najprej škofijsko zvezo, potem pa državno, ki bo spajala vsa telovadna društva, znala vlti spoštovanje do sklepov zveze društvom, določala enotne smernice za vse in bo — zasnovana na najširši podlagi — mogla odvracati vse neprimernosti in nevarnosti.

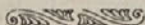
V tehničnem oziru, menim, bo gotovo F. G. S. P. F. vedno na razpolago tej sestrski zvezi in ji bo izkazovala zelo uslužno pomoč. Izpremenila bo svoj delavni načrt in ga prilagodila ženskemu gibanju, poskrbela bo za нравno trdne in tehnično sposobne vaditelje. Že na svojem zadnjem zborovanju je postavila zveza vodilno geslo: skromnost! Temu so živahno pri-trjevali številni razumniki, ki ne žele ženskega telovadnega gibanja brez vsake verske podlage.

To gibanje vsebuje opasnosti! Kdo more to zanikati? Toda samo no sebi, če ga motrimo kot modro urejeno pospeševanje telesnega zdravja deklic in mladenk Francije, je koristno, plodonosno, lebo in dobro delo, je prava dobrodelnost in pravo domoljubje.

Katoličani moramo pokazati, da telovadsko gibanje smemo podpirati in gojiti v mejah pameti in previdnosti. To je pač ona velika, vekotrajna in bogodana naloga sv. Cerkve, da brez prestanka izločuje dobro od slabega.

Dr. H. Mayet,

kirurg bolnice sv. Jožefa v Parizu.

Stric Jaka.

Spisal Jeremija Gotthelf. Poslovenil N. Velikonja.

VI.

In tako se je nekega dne pripeljal pred hišo koleselj. Za Dolino je bil to izreden dogodek. Vozove vsake druge vrste so pač pogosto videli, toda koleselj je pa le bil izredna ptica. Iz njega je stopil

velik mož ali gospod, kakor se že pravi, kajti lahko si ga smatral za to ali ono, odvisno od tega, od katere strani si ga pogledal. Vzel je okrogel zavoj ter vprašal po ključarju. Začeli so ga iskati po celi hiši. Medtem pa je gospod stopil okoli

hiše, in glej, ključar se je bil ravno izmuzal skozi zadnja vrata in drobencal naglo mimo drevja s polom na rami.

»H...! Lisjak mi hoče uiti; strela, mu že pokažem,« je godrnjal gospod ter vpil za njim: »Stric, stric, kam pa tako naglo!«

Stric Jaka pa se ni nikdar delal gluhega ali slepega (da se človek s tem lahko pregreši, je dejal) ter se kmalu obrnil, meneč:

»O, glej ga, botrov Cene, Vi ste, tako redek gost in tako lep in okrogel! Kakor nalašč; pet minut pozneje, pa bi bil odšel, in to bi bilo zelo neprijetno.«

Botrov Cene, kakor iz škatljice vzeti, je bil krasen dečko, posebno vsem onim, ki ga niso poznali od blizu, temuč-so ga slišali samo govoriti ali so ga gledali samo oddaleč. On je govoril o vsem, barantal za vsako stvar, si vse dovolil ter vse prekašal, kratko rečeno, bil je krasen dečko.

»Stric Jaka«, je dejal Cene, »jaz Vas nočem zadrževati, samo žal bi mi bilo, če bi bil zamudil.« In menil je, da bi mu rad samo voščil dober večer ter nekaj oddal. Na poti da je v gornji dolini mimogrede zadel na izreden sir, sirček, nežen, mehak in mil kakor šestnajstleten deklič. Pa da se je takoj spomnil na botra in strica, da bi bil sirček zanj kakor nalašč, pa ga je prinesel.

»Vi ste pa res izvrsten človek,« je odvrnil stric Jaka, »da tako mislite na starega strica in še to v gornji dolini in če Vas sir spominja še celo na mile in nežne gorenjke. Stopite v hišo, v nji je hladneje in se človeku lažje razveže beseda.«

Po nekaj poklonih, da ni hotel zamuditi in po šaljivih odgovorih, da travniki ne bodo ušli, ker so stari in veseli, da smejo biti na miru, je stric Jaka potisnil Ceneta v izbo.

Ko je Cene to videl, je dejal, da prav res ne mara biti kriv, če je danes na vrsti za namakanje in lahko zajema vodo, zdaj da namakanje dobro stori in z njim ni tako kakor z drugimi stvarmi, ki se jih lahko tudi jutri ali pojutrišnjem opravi, če se danes zamudi.

»Nikar si ne delajte skrbi,« je odgovoril starec, »česar jaz ne napravim, lahko stori kdo drugi. To bi pač bilo smešno za takega starca, kakor sem, če bi hotel sam vse; čez noč lahko kaj pride in potem bi bilo pač slabo, če ne bi imel nikogar, ki bi stvar razumel. Namakanja se človek ne nauči v enem dnevu, in če se že zna na enem travniku, se mora za vsak drugi travnik učiti iznova.«

»Tako, potemtakem imate koga, ki mu lahko zaupate?« je vprašal napol prestrašen Cene.

»Kravarja jemljem s seboj, če ima čas, in mu pokažem, kako se tej reči streže. Je še mlad, toda dober fantek in ima veselje. Boter sem mu in baje tudi stric. Sam ne vem pravzaprav; moja glava je premajhna za vso zlahto in marsikdaj se mi zdi, da rasto vsako leto novi bratranci in sestrične kakor detelja na posevkih. Pa naj bo že kakorkoli, lepo pa je vsekakor, če je tako velika zlahta,« je pristavil mežikaje z očesom.

Cene je zardel kakor rak, ko je slišal o nekem kravarju, ki mu je starec boter in stric obenem, ki ga povrh tega še uči namakanja in mu vse zaupa; sapo mu je zaprlo in šele čez čas se mu je povrnila beseda.

Da bi mu rad postregel s kavo, je dejal ključar, toda da je mnenja, da ž njim drži in več da na kozarec dobrega. Zjutraj da pač ima rad kavo, toda zvečer popije rajši tri kozarce dobrega, mrzlega vina kot pa skodelico tople kave. Toda ključar ni natočil samo steklenice, temuč kar veliko majoliko, da je Cenetu kar skakalo srce pod kožo.

»Za vraga, stric Jaka, Vi me imate tako radi ali pa mislite, da je manjša mera zame premajhna.«

Da je mislil predvsem nase, da je žejen in da je rad pri miru, če pije, ter da gre tajši samo enkrat v klet mesto dvakrat ali trikrat, je dejal ključar ter pridno nalival. In čim večkrat je nalil, tem bolj je tekla Cenetu beseda. Počutil se je kakor riba v vodi, če se je mogel širokoustiti o vsem mogočem, da so se iskre kresale pred človekom, ki mu ni oporekal ter mu Cene ni prisojal toliko pameti, da bi si od njega pustil zavezati jermena na čevljih. Potem si je privoščil Cene ves svet. Laponce je obdelal kakor Angleže, Napoleon se je zdel proti njemu kakor stara baba, Metternich paglavec, Peel (angleški državnik) star osel. In kar se tiče kupčije, so vsi bratje Rothschildi v primeri ž njim bore kramarji in cunjarji. In če so bogatejši od njega, je to pač za tega voljo, ker so imeli boljše čase od njega. Je pač tako, da četudi vse znaš in si še tako spreten in korajžen, nečesa ne moreš: časa ne moreš delati.

Starec je pritrjeval kimal z glavo in dejal:

»Da, da, s časom je čisto posebna reč; tega ne more nihče narediti. Imate čisto prav, s časom je čisto posebna reč!«

Od svetovne politike in Rothschildove trgovine je Cene neopaženo zdrknil kakor

diplomat s posebnim prirojenim talentom h kravam in kravji kupčiji. Na široko je razlagal botru, kakšna trgovina je to pravzaprav (da, da, to je trgovina, je prikimal stavec), ena najtežjih, da, to more povedati iz lastne izkušnje. Da ni nikoli varen, je razlagal, da ga kdo ne oslepari, toda da njemu ni vsak kos, sicer bi mu ne naročalo toliko ljudi, naj kupi zanje krave, če bi ne vedeli, kako srečen in znamenit je on pri kravah.

Pa pojde drugi teden v Ehrlach, takšnih ni najti drugod. Da ima sicer že mnogo naročil, toda če bi mogel biti botru ključarju kako na uslugo ter mu kaj zaupa, mu stvar tako opravi, da bo moral reči, da mu še nihče ni tako ustregel.

Da to veruje, je odvrnil stric Jaka ter narahlo pomežiknil z levim očesom. Ker pa ima že toliko skrbi za druge, ga ne mara nadlegovati; tudi misli, da ne bo prostora v hlevu.

He, je odvrnil Cene, če želi kaj stric in boter, da je to prvo na vrsti pred vsem drugim. Če dovoli, bi stopila za hip v hlev. Zelo se čudi, da je tako založen, morda bi se pa dalo kaj nasvetovati. Da sicer ve, kako je stric svoje dni slovel zaradi kupčij, da mu ni bilo para v deveto vas. Toda če človek ne pride na vsak trg, ne pozna več, kako stvari teko, in če se ne pečaš vsak dan z rečjo, prideš iz vaje. »Kako pa,« je dejal stavec in peljal stričnika v hlev. Ta ni pozabil na pragu voščiti božje sreče, kar je stara navada, bolje rečeno, znamenje, da se ne misli živine uročiti.

Nato je pred desetimi kravami in znatnim številom mlade živine izvršil po vseh predpisih pregled vojnih trum, čisto tako kakor general pred divizijo. Najprej je prekoračil (general navadno jezdi v galopu) hlev po dolgem, da bi ujel splošen pregled, na to je pristopil k pregledu v podrobnosti. Stopil je med posamezne repe, kakor pravimo. Za te repe in njihove lastnice je vlekel in pretipal kožo od reber do rogov, pregledal vimena, brskal po jaslih brisal po njih, kratko rečeno, obnašal se je kakor mož, ki stvar razume. Vse to je delal molče, dokler ni končal ogleda (kravam namreč ni mogoče govoriti tako kakor vojakom, dasi govore z vojaki čestokrat kakor s kravami, v tem je namreč razlika). In še ko je stopil na nekoliko vzvišen hodnik, je molčal, a strašno sopihal in delal oči, da bi človek mislil, da ima v glavi dvanajstfuntarce, ki bodo v tem hipu puhile iz cevi.

Stari ključar je tudi molčal, toda čisto hladnokrvno, brez vsake posebne kretnje, in prav tako hladnokrvno vprašal:

»No, Cene, kako se Vam zdi? Ali ni res, da sem preskrbljen, ali kaj svetujete?«

Cene se je obnašal kakor diplomat in general. Pred kravami ni zinil besedice, le skomizgnil je zelo pomenljivo parkrat z rameni, ogledal natančno kup gnoja, vtaknil nos v gnojnično jamo ter molče sledil stricu v izbo, ki se mu je zdela, da ima močne stene, za katerimi nepoklicana ušesa ne morejo imeti mnogo posla.

(Dalje prih.)

Izlet Orlov v Strasbourg 2.—13. avgusta 1921.

(Daije.)

Na vožnji skozi Nemčijo.

Imeli smo srečo! Ne da bi morali menjati voz, smo se brez vsake zamude vozili naravnost do Strasbourg. V Monakovem in v Ulmu je le malo manjkalo, da jih ni par ostalo na postaji, ker jim ni nihče pel in zvonil za odhod. Blizu Karlsruhe se je vnela os pod našim vozom, a so pravočasno opazili in pogasili ogenj. Vožnja je cenejša kakor kjerkoli, vozovi pa teko lahno in tiho, da bi se spalo kot v Abrahamovem naročju, ako ne bi vedoželjnost priganjala človeka k oknu.

Malo nas je zanimala planjava ob Lehu, ki jo je pral pohleven dež, dasi so l. 955 na njej potolkli Nemci Ogre in jih zavrnil nazaj na ogrske puste. Šele Ulm, slikovita trdnjava ob Donavi, ki ni tu večja

od naše Save, nas je zdramil. Pokrajine ob Nekarju, lepo obdelano polje, krasni gozdiči in sadni vrtovi po holmih, pa nepretargana mesta in industrijske naselbine s stotinami tvornic in ljubkimi hišami, so nas prepričale, da imajo Nemci res visoko kulturo in veliko moč. Red na železnici, marljivo gibanje in snaga, ki daje pečat deželi, vzbuja spoštovanje in priznanje mogočnemu narodu, ki ga žal doma poznamo le po najslabših zastopnikih-nemčurjih, ki so Nemce osovražili na vseh mejah. Pa — krivica je kaznovana, zopet bi mogli biti prijatelji, ako nebi bilo — Korške. Da ne pride do miru in prijateljstva, zato so modro poskrbeli naši — rešitelji in zavezniki, — iz strahu pred Nemci, morda tudi pred nami.

V Karlsruhe smo zavili proti jugozapadu, po ravnem polju med badenskim gorovjem in Reno. Naše misli so hitele naprej v Strasbourg, mimo svetovnega kopališča Baden-Baden, ki je mnogo izgubilo na svojem slovesu, odkar se je zredčilo število kronanih glav in visokega plemstva.

V Kehlju so nas pregledali in pretipali francoski carinarji. Dvakrat sem srečno odnesel svojo trafiko preko meje, tu pa sem se potil v silni zadregi vsled natančne preiskave. Šele ko sem začel možu po esperantski dopovedovati in migati, da sem mednarodni gimnast, ki bom delal čuda v Strasbourg, me je pustil dalje.

Pred ciljem.

* Vozili smo se preko mogočnega mostu s francoskim petelinom na vrhu čez Reno. Že smo strmeli skozi okna na trdnjavo Strasbourg in se veselili srečno doseženega cilja — tudi marsikateri bralec se bo oddahnil, ko izstopimo na postaji! — ko me pocuka majhen, grbast možiček, ki se je vozil iz Češke v Ameriko, in vpraša: »Kam jdete Vi?« — »V Strasbourg.« — »Po kaj?« — »Na velike telovadske slavnosti.« — »Pa kaj boste tam delali?« — »Telovadili.« — »Ne razumem Vas!« — »No, mi smo Jugoslovani in gremo kot katoliški telovadci, Orli, zastopat našo domovino na veliko mednarodno katoliško telovadsko prireditev v Strasbourg.« — Mož je zdaj razumel. Stopil je nazaj, besno pogledal in zaklel ter se zadril: »Kaj?! Vas ni sram, dandanes, ko gre ves civilizirani svet proč od Rima, Vi greste v Rim!« — »Da, tako je! In še sram nas ni nič. Celo ponosni smo na to veliko žrtev, ki jo s tako dolгим izletom doprinašamo katoliški ideji.« — »Hanba! (sramota). Vi služite ljudem, ki so nam spalili Husa, ki drže v suženjstvu in temi narode, kar je še tako neumnih, da jim verujejo!« — »Tako je! V Strasbourg na kolodvoru boste lahko zdaj videli že nekaj Čehov, katerih pride do sto semkaj manifestirat za katoliško idejo.« — Moža je zgrabilo v grlu, opotekel se je v svoj oddelek in zamrmral, da bo izgubil apetit, če bo še dalje nas poslušal. Pomilovaje našo omejenost je obrnil svojo pozornost raje zopet kuri, ki jo je začel obirati že v Kehlju. Ko pa je zaslišal na postaji krepki »Zdar Bůh« in zagledal dva modra Orla, je vrgel kost v kot, zaklel in zamižal. Čuden patron! Dal pa nam je zelo dober nauk: Če bi bil vsak Orel, vsak veren katoličan tako pogumen, tako delaven in zagrižen agitator...

Dohod v Strasbourg.

Ob pol 6. uri zvečer (v četrtek 4. avg.) smo obstali na postaji monumentalnega kolodvora. Dočim se voditelji velike francoske zveze pred letom v Metzu niso bogve kaj brigali za naše tri zastopnike, je to pot sprejel našo četo sam predsednik dr. Michaux, skromen starček, v družbi predsednika alzaške podzveze Avant-Garde du Rhin (predstraža ob Renu), Avgusta Bichelerja. Ker so bratje Čehi radi povsod prvi — ko je Kolumb stopil prvič na ameriška tla, se mu je baje prvi oglašil mož z besedami: »Pane Kolumb, ja jsem už tady« — sta nas pozdravila v kroju tudi že brata Žampach in Saňka, ki sta prišla pripravljat stan in iskat informacij za stolglavo čehoslovaško zastopstvo. Kot četa pa smo dospeli Jugoslovani prvi tja.

Po prisrčnem pozdravu nas je odpejval reditelj pripravljalnega odbora (35 članov, med njimi general Fetter) s tramvajem na stanovanje, prtljago pa je vozil za nami postrešček. Stan in večerja sta napravila precej mučen vtis na nas. Na zelo prikladnih krajih so nam sicer določili mesto — stan v liceju tik stolnice sredi mesta, hrano pa tik telovadišča v restavraciji — toda! V šolski sobi koncu hodnika v II. nadstropju so potisnili v stran klopi, za nas pa na tleh pripravili ozke slamnjače z vrečo iz platna in eno odejo povrh, kar so nam zaračunali po 3 franke dnevno za osebo! Hranili so nas z nam neprikladno francosko kuhinjo daleč od stanovanja, po 12 frankov dnevno za osebo. Skoro povsod drugod so jedli bolje in ceneje. Le kruh, ki ga Francozi veliko pojedjo, nas je držal pokonci.

Prvi večer smo se pod pipo umili, oblekli v kraj in se takoj ogledali v mestu, ki pa še ni prav nič razodevalo sijaja bodočih dni. Le jambore z zastavami so postavljali delavci po glavnih cestah. Tudi telovadišče je bilo še skoro prazno.

Petek 5. avgusta.

Ker se je program slavnosti začel šele ob 8. uri zvečer s prihodom zvezine zastave iz Pariza, smo se po dobro prespani noči mogli zadostno razgledati po mestu in pripraviti na tekme. Nekateri bratje so ogledovali zanimivosti stare trdnjave, zlasti sloviti stolni gotski dom — zidana je stolnica v letih 1015 do 1439, ima dva mogočna stolpa, ki dajeta pečat mestu, eden še nedozidan, drugi visok 142 m! in svetovnoznano astronomično uro, ki goni cel planetni sistem v miniaturi, vsako opol-

dne pa se prikažejo zapored apostoli, priklanajoč se blagoslavljajočemu Kristusu, dočim smrt bije dvanajst udarcev — in lepa obrežja reke Ill ter njenih kanalov. Tekmovalci pa so hiteli na telovadišče. Tam so našli par najbolj poklicanih vadiateljev (načelnika in tajnika Avant-Garde), ki so jim brž pojasnili nekatere dvome o posameznih gibih in vezavah tekmovalnih vaj in podali važne informacije o tekmovalnem redu in poteku tekem ter slovesnosti.

Telovadišče.

Vzhodni del Strasbourga, med Illom in polkrogom kanala, ki veže Ill z Reno, tvori vojaško mesto. Ob ulicah z vojaškimi imeni (Victoire, Arsenal, Poilus, Citadelle, Austerlitz itd.) leži med številnimi kasarnami in drugimi vojaškimi zgradbami velikansko dvorišče Esplanade (vojaško vežbališče). Ta prazni prostor je par sto urnih rok priredilo v petek (in soboto) za nastop 14.000 telovadcev (tekmovalcev ni bilo dosti manj!) in 50.000 gledalcev s tribunami, ograjami, garderobami, blagajnami, paviljoni itd. Seveda je bilo vse to zelo nalahno zgrajeno iz pripravljenega materiala in so se tribune že med telovadbo začele lomiti, vendar nas je bilo sram, da mi tako dolgo pripravljamo in delamo za naše nastope in imamo tako velike stroške ž njimi. Manjka nam izkušnje in prehitro menjamo ljudi; komaj se eden nekoliko uživi v svoje delo, že ga nadomestimo z novim človekom.

Glavni deli telovadišča so bili: prostor za proste vaje in glavni nastop ($140 \times 144 \text{ m} = 20.160 \text{ m}^2$), okrog pas za orodje (širok 38 do 40 m) in tribune (na treh straneh, skupaj za 30.000 gledalcev), na četrti strani garderoba (na prostoru $180 \times 65 \text{ m}$, 12 po 65 m dolgih šotornih streh nad lesenimi križi, čez katere so bile napete žice s kljukami-obešali), dvorišče za prvenstvene in atletične tekme ($165 \times 60 \text{ m}$) in dvorišče za

razne panoge splošnih tekem ($180 \times 70 \text{ metrov}$). Glavno telovadišče je obdajala ograja iz lahkih deščic, zeleno pobarvanih, in jambori s šopi narodnih zastavic. Posebno okrašen je bil slavalok pri glavnem vходу in slavnostna tribuna. Vse tribune so imele streho iz plaht, konstrukcija je bila iz železnih prečnic in šibkih stebričev iz lesa. Dobili so jih od mesta in svojih društev (iz Pariza in drugih krajev); ker so lahke, jih je mogoče hitro staviti, prevažati in hraniti. Pri dovažanju gradiva je pomagalo tudi vojaštvo. Tla so ponovno škropili s škropilnimi vozovi, za proste vaje pa so hitro načrtali 70×73 belih črt po 140 in 143 m dolgih s posebno pripravo (kolo, ki je zloženo iz dveh vpognjenih plošč, privitih na mrežast obod, se nasuje z vapnenim prahom, na obeh straneh osi je pritrjen drog, s katerim se vozi to kolo ob napeti vrvi in čim se vrti, se siplje prah na tla skozi luknjice na obodu kolesa).

Tudi vode in stranišč ni manjkalo. Telovadci so imeli posebne okrepčevalnice. V naprej je bil določen tudi poseben prostor za razdelitev provizoričnih daril zmagovalcem (venci iz hrastovih in lavorjevih listov s popisanimi trakovi). V najbližji kasarni je bila nastanjena pisarna sodnikov in vodstva tekem. Sploh so v ospredju cele slavnosti bile tekme (concours), ki dajejo skoro povsod javnim telovadnim nastopom oficijelno ime (prim. imena: tabor, zlet, concours, Wettturnen, olimpijada, tekme). Drogov so postavili 15 trikrat po 4 vzporedne za vzporedne — simultanske paralelne — tekme, bradelj 12 (dvoje paralelnih četvoric), konj 10, krogov troje.

Niti mesto, čigar snažne ulice so še v petek dop. komaj pustile slutiti ogromne sijajne nastope, niti telovadišče, ki je moralo dati podlago za 12.000 tekmovalcev, ni kazalo, da se bodo tu odigrali veličastni prizori sobotnih tekem in nedeljskega nastopa. Francozi so res mojstri v improviziranju. (Dalje.)

Reforma tekmovalnega reda.

(Dalje.)

O neprecenljivem vzgojnem pomenu tekem sploh ne govorim. Razvoj telovadnih organizacij sploh je najboljši dokaz, da zdravega, trajnega napredovanja tam sploh ni, kjer ni tekmovalništvo. V Švici, kjer je zlasti umetna orodna telovadba na najvišji stopinji, ne poznajo drugačnih javnih

nastopov kakor tekme. Tudi v naši Zvezi smatrajo vsi voditelji tehničnega dela za glavni pogoj napredovanja — tekmovalništvo. Kako pa naj skušamo izboljšanje v tej važni zadevi doseči, o tem sem predaval 1. novembra 1921 na ustanovnem zborovanju sodnikov J. O. Z. in se je II. seja širšega

vaditeljskega zbora O. P. 4. jan. 1922 posvetovala ter je storila tozadevno važne sklepe. Na podlagi predavanja in zapisnika te seje podajam sledeče misli o reformi našega tekmovalnega reda.

V naših vrstah še ni vzbujena strast tekmovalništva. Veliko večino telovadcev je treba priganjati k tekmam. To koristno strast, ki vodi n. pr. francoske, alžaske, belgijske, švicarske, posebno pa nizozemske katoliške telovadce vedno višje, moramo buditi z drugačnimi sredstvi, kakor pa je neplodna naredba: vsi telovadci morajo tekmovali, ali: vsak odsek mora postaviti vsaj eno vrsto! — Vsak tečaj naj se zaključi s tekmo, vsak odsek, vsako okrožje naj pod vodstvom Zvezinega zastopnika letno vsaj enkrat tekmuje doma; uspehi naj se objavijo v Mladosti. Predavanja naj upoštevajo to potrebo.

Tekme zahtevajo predvsem pravilno, lepo izvajanje četudi lahkih vaj. Tako izvajanje pa morajo doseči le dobro, temeljito izučeni vaditelji. Teh nam po vojski še vedno manjka. Ako hočemo več tekmovalcev, moramo najprvo vzgojiti večje število dobrih vaditeljev, instruktorjev. Kako? Zveza mora začeti z daljšimi tečaji, vsaj po 2 do 4 tedne, skrbeti za temeljito izobrazbo ljubljancev in dijaštva ter naraščaja vsaj v središču, snovati tehnične knjižnice okrožij in odsekov ter buditi željo po studiju telovadbe, skrbeti za izdajanje lastne tehnične literature (knjižice in članki, list za vaditelje) in pomnožiti obiske odsekov.

Manjka nam telovadnic (dobro opremljenih), še bolj pa letnih telovadišč. Za telovadnico treba toliko denarja, da ne govorim dalje o nji. Ni pa res, da brez telovadne dvorane telovadba ni mogoča. Marsikje bi si čez zimo in v dežju za silo pomagali s kakoršnim koli prostorom pod streho. Večji del leta pa morejo vaditi na prostem, kar je tudi za tiste, ki imajo telovadnico, boljše. Če so si znali pridobiti odseki Jesenice, Vič, Šiška, Kropa i. dr. lepa letna telovadišča, bi si mogli še lažje vsi drugi odseki na

deželi najti primeren prostor. Kako si za neznatno svoto postavijo drog, bradljo, kroge, skakalno napravo itd., bero lahko v Mladosti 1921, str. 133., tudi je Zveza razposlala lani načrte za to. Zveza pa naj bi na svojem telovadišču postavila vzorno narejeno letno (nepremakljivo) orodje, kakršno bi si odseki doma sami mogli postaviti. Letna telovadišča smatram v naših revnih razmerah za nujen pogoj in važen napredek telovadbe.

Najvažnejši pogoj za razvoj telovadbe in tekem pa je reforma tekmovalnega reda in ostvaritev sposobnega zbora sodnikov.

Naš tekmovalni red, ki je bistveno isti, kakor v l. 1913, ni prirojen potrebam naše organizacije. To je tudi glavni vzrok, da je tekmoval tako nizek odstotek telovadcev. Kako naj ga izpremenimo?

Predvsem naj bodo predpisane vaje lažje. S tem bi sicer za par let morda nekoliko trpel ugled Zveze, dosegli bi pa mnogo večje število telovadcev in tekmovalcev. Za nižji oddelek morajo biti določene vaje, kakršne zmora najmlajši član, ki pridno telovadi pol leta. Sorazmerno tem vajam se določi vaje za višje kategorije tako, da ne oplašijo sicer sposobnih telovadcev že vnaprej. Le tako bomo pritegnili k vajam veliko število; saj hočemo vzgajati vse, ne le izbranih 6 ali 10 odstotkov! Dokler za težje vaje ne pridobimo večjega števila, moramo delati z lažjimi, ker je neprimerno boljše, ako jih veliko vadi lahke vaje, kakor malo težke.

Število 6 pri dosedanjih tekmah ni imelo sreče. Mnogi odseki, ki niso mogli pripraviti cele vrste, so sploh opustili misel na tekmo, drugi so se omejili na 6, dasi bi bili mogli postaviti 1 do 5 tekmovalcev več. Zato s precejšnjo gotovostjo trdimo, da bi pri lažjih vajah in prikladnejšem tekmovalnem redu tekmovalo ne 4 in 6 ampak 15 do 30 odstotkov. Ako ne bi bila tako trda z nabavo telovadne obleke, tudi še polovico več!

(Dalje prih.)

POROČILO PRIPRAVLJALNEGA ODBORA ZA IZLET V BRNO.

1. Veljajo vse dosedanje objave.
2. Odseki naj se točno ravna po navodilih v »Mladosti« in okrožnih referentih pri sejah okrožnih svetov.
3. Dosedaj je priglasenih še dosti premalo izletnikov za organizacijo posebnega vlaka. Pri-

glasili se še niso odseki, o katerih je znano, da se pripravljajo in imajo že večje svote prihranjenih v ta namen, ali celo že sestavljene tekmovalne vrste (odseka ali okrožja)! Cincajo. Boje se priglasiti, ker ne vedo, če bodo v avgustu vsi priglasenci mogli iti z doma. Odlasajo, ker ne pomislijo, da s tem naravnost onemogočajo pravočasen in uspešen potek priprav. Zanikarnost, neodločnost, ki toliko dobrega prepreči, veže pripr. odboru

roke in noge, ker ne more začeti z najvažnejšimi koraki (pri železnici, vladi itd.), dokler ni vsaj s prvimi 400 K priglasi minimalno število (ca 400 izletnikov). Vemo, da smemo z gotovostjo računati na 400—500 izletnikov iz Slovenije in okrog 150 iz Hrvaške, a dokler niso pravilno priglasi in saj nekoliko obvezani s prvim obrokom, ne smemo z zadostnim številom računati. Ker pa obsega priprava dolgotrajno dopisovanje in dogovore z železničnimi ravnatelji v Beogradu, na Dunaju, v Pragi, z raznimi ministri v Beogradu in raznimi drugimi instancami — za vse to pa rabimo mnogo časa — ni mogoče več čicati! Zato pozivljamo vse odseke in krožke, da nemudoma priglase tako število izletnikov (s prvim obrokom ali celo vsoto, kar je treba v prigraslu izrecno navesti!), kakršno nameravamo poslati v Brno. Ako niti ta poziv ne bo izdal, je izlet in hika svota 1200 K (igsl.) v nevarnosti, ker zamujenega ne bo več moč popraviti.

4. Kdor ne ve, bo li mogel dobiti dovoljenje (vojaški obvezanci, uradniki, delavci itd.), naj se priglasi takoj, ker bomo vse storili, da bo mogel iti (seveda mora predvsem sam pravočasno za to skrbeti, za pomoč pa se lahko obrne tudi na JOZ). Ako pa ne bi potem dobil dovoljenja, dobi celo vplačano vsoto vrnjeno.

5. Predsedniki, načelniki in tajniki okrožij in odsekov imajo osebno dolžnost, da takoj uredijo to najvažnejšo letošnjo zadevo organizacije.

6. Izletnikov odsekom ni treba prigrasiti po imenu; zadostja prigras števila z obrokom za vsako osebo.

Z izletniškim vlakom, tja in nazaj, se udeleži tabora častni član OP prevz. g. knez-škof dr. A. B. Jeglič.

Odsek Škofja Loka je določil, da založi za 7 najbolj pripravljenih telovadcev po 1000 kron, ki jih plača pripravljalnemu odboru JOZ za tiste, ki bodo pri tekmah najbolj odrezali. Odsek Tržič je določil štiri nagrade po 800 kron. Okrožje D. M. v Polju je odbralo svojo tekmovalno vrsto.

7. Plakatov (do 10. aprila) še ni.

Le ako se ravna vsak po navodilih glede izleta, bo mogoče vse pravočasno in poceni urediti.

Ljubljana, dne 10. aprila 1922.

Za Pripravljalni odbor za Brno 1922:

J. Hafner, načelnik.

Izredni zbor delegatov JOZ se je vršil v Ljubljani 12. marca. 129 odsekov je bilo zastopanih (od 252 obstoječih). Iz poročil omenjamo:

J.O.Z. je prosila Jugoslovanski klub, da je pri vojnem ministru nastopil za pravice Orlov-vojakov; dosegel je uspeh. Sorodnim telovadnim organizacijam smo poslali informativno poročilo o Orlovu, na željo francoskega vojaškega atašea v Beogradu obširno poročilo s slikami (potom Zdravstvenega odseka pokraj uprave v Ljubljani). JOZ obsega v Sloveniji 210 odsekov v 35 okrožjih, OP v Zagrebu ima v 3 okrožjih 42 odsekov. Dopisov doslej 162. Odseki in okrožja obujejo le preko podzveze z JOZ. Uvede se nova oblika članstva-starešine. Predsedstvo O. P. se skrči na 6 članov + predsednik; vsak član načeluje enemu odseku. Za preglednike sta izvoljena br. dr. Kržan in St. Masič. Od članarine (2 K mesečno) dobila JOZ in okrožje po 25 odstotkov. Orliška Zveza v Ljubljani se sprejme kot Orliška Podzveza z 91 krožki (2003 članice) v JOZ. V marcu še se začne izdajati nov tehnični list »Orlovski Vaditelj«. Geslo JOZ bodi: Za križ častni in svobodo zlato.

Seja vodstva O. P. — Ljubljana se je vršila isti dan. Zastopnikov je nekaj manjkalo. Iz poročil posnemamo, da pade na Podzvezo za en odsek povprečno na mesec po 44 K stroškov, prejme

pa le po 5 K 78 vin. Glavni stroški so: pisarniške potrebščine, poština, dve uradnici, en uradnik (poldnevno), sluga, telov. učitelj, potnine. — Urejene so zdaj najvažnejše stvari dovoljno: gospodarski odsek, uprava Mladosti in ekspedicija, tirjanje članarine, okrožni sveti, naraščajsko vodstvo, tehnično delo. Vršili so se tečaji: 3 organizatorični, 12 telovadskih (po obnem zboru 20. nov. 1921.) Pisarna ima 1561 števil v opravljenem zapisniku. — Prireditveni odsek je premagal vse ugovore in pomisleke glede letošnjega načrta zunanjih nastopov, ki se morajo omejiti in imeti bolj značaj dela kakor propagande. Tehnične revizije bodo morala povečini okrožja izvršiti. Vse okrožne tekme se vrše med 27. jun. in 6. avg., večje zunanje prireditve pa po izletu v Brnu. — Po ustanovitvi JOZ je mnogo nalog prevzela Zveza; pa tudi okrožja se morajo uživati v važnejši vlogi. Novi Poslovnik bo pokazal sedanje razmerje. Zastopstvo organizacije na zunaj ima JOZ, pisarniške posle pa opravlja še O. P., ki se je preselila v I. nadstropje Ljud. doma, kjer ima več prostora. Hospic se je povečal z nakupom posteljnin, da more prenočiti do 40 oseb. — Statistike še ni točne glede članstva; vendar raste število odsekov (od nov. za 5) in članov. Odbor OP se bo skrčil, da bo lažje delal; delo odbora se porazdeli na delavne odseke, ki si poiščejo poljubne sodelavce. V odbor sta kooptirana brata Rudič in dr. Kržan. Precej bratov je ostalo zvečer pri akademiji v Unionu.

Novi (skrajšani) odbor OP v Ljubljani se je v seji 14. marca sestavil takole: Predsednik dr. Basaj, podpredsednik Zabret, tajnik dr. Žitko, blagajnik eLkan, načelnik Kermavner, Tome E., dr. Kržan.

Na zboru delegatov J.O.Z. 12. marca 1922 je bila dosedanja Orliška zveza sprejeta z vsemi dosedaj obstoječimi krožki kot celota v JOZ pod imenom: Orliška Podzveza v Ljubljani. Pravice in dolžnosti bodo razvidne iz novega Poslovnika JOZ, ki pa še ni dotiskan. Zato opozarja JOZ na sledeče sklepe, ki veljajo sedaj tudi za Orliško Podzvezo: 1. Vsak krožek mora naročiti po en izvod skupnega tehničnega glasila »Orlovski vaditelj«. 2. Dopisi posameznih krožkov smejo biti le preko Orliške Podzveze naslovljeni na JOZ. V svrhu informacije JOZ mora Orliška Podzveza vsakemu dopisu dostaviti svoje mnenje. 3. Nove krožke sprejema le JOZ. Krožek ji pošlje potem OP zapisnik ustanovnega obnega zbora in v slučaju, da so vsi zahtevani pogoji izpolnjeni, se krožek sprejme v JOZ. Vse nadaljnje važne sklepe bo JOZ sproti objavila.

Orlovski vaditelj. Strokovni list in glasilo jugoslov. orlovskega vaditeljstva. Izdaja ga JOZ, urejuje načelnik dr. M. Peterlin. Izhaja po potrebi, letno 12 števil po 8 strani v velikosti Mladosti. 25. marca je izšlo prvih 5 števil skupaj. Objavljajo: tehnični načrt za leto 1922, splošne okrožne tekme, proste vaje za izvenšolski naraščaj, popis telovadišča za II. slovanski orlovski tabor v Brnu, tekmovalne vaje za ta tabor, načrt za 5 vaditeljskih večerov, vestnika vadiateljev in vadiateljic ter spored akademij 5.—12. marca. — Mladost bo odslej objavljala le telovadsko-vzgojne in kritične spise ter poročila, v kolikor ne spadajo v Vaditelja oziroma so potrebna v informacijo čitateljem Mladosti, ki nimajo Vaditelja; tehnično gradivo pa bo prinašal le Vaditelj. Prva izdaja Vaditelja ima ovitek za celo leto. Novi list je poceni (za člane 12, za nečlane 16 Din letno) in je dobro urejevan. Tudi oblika je čedna. Ker je potreben, bo gotovo povsod z veseljem sprejet in si bo pridobil dosti naročnikov, da bo mogel izhajati. Priporočam se sam! Vaditelj je nov, velik korak Orlo naprej, ponos Orlov in v čast Zvezi!

Listnica uredništva. Brat Jagodič! Spis »Pro-padamo« bo objavljen pozneje, ker ni bilo več prostora v tej številki. — Enako spis »Zakaj smo izgubili Koroško?«

Naslovna slika. Prijatelj Orlov opozarja, da zemlja, iznad katere se Orel dviga k soncu, predstavlja Jugoslavijo. Tri pike spodaj so silhuete Beograda, Zagreba in Ljubljane (od leve na desno), trikot nad desno piko (Ljubljana) znači Istro s tržaškim zalivom (v desnem kotu). Gledalec slike stoji vzhodno in vidi na zapadu domovino proti Jadranu, v ozadju (na sliki zgoraj) pa Italijo.

Politična barva Orla. Star je očitek, da sta Orel in Sokol politični organizaciji. Vzlic neštetim protidokazom in razlagam pa se še vedno najdejo ljudje, celo modri in izobraženi, ki begajo narod s to staro frazo brez temelja. — V »Slovenec« št. 66, 21. marca 1922, n. pr. piše g. J. K.: »da sta Sokol kakor Orel politično barvana, tega menda nobeden ne bo tajil, in kdor taji sam sebi ne verjame.« »Slovenski Narod«, št. 57, dne 10. marca 1922, pa je v uvodniku »Naša armada in — orlovstvo«, ki je ena sama gorostasna denunciacija Orla, pisal o Orlu, da je privesek klerikalne stranke, ustanovljen, da ji dvigne ugled, jo reši, ji mora brezpogojno služiti itd. G. J. K. je v »Slovenec«, št. 69, nato izjavil, da je spoznal zmoto o Orlu, da Orel nima in ne more imeti s politiko nič opraviti, da zlasti vodstvo Orla tega ne dopušča. — Radi verjame, da bi politiki zelo radi izrabljali tel. organizacije v svoje svrhe. Vemo pa, da se Orl. Zveza zna uspešno varovati pred politiko in dosledno čuva svoj prosvetni in vzgojni značaj. Ravnotako se Sokol bori proti političnemu zlorabljanju, ki je tam še težje, ker so člani Sokola v vseh strankah, izvemši katoliško SLS. Jasno pa je, da so Orl. radikalni katoliki, do čim je Sokol svobodomiseln. V kolikor posamezni člani ali odseki ravna drugače, ravna proti pravilom organizacije in proti volji vodstva. Čudno, da še danes nekateri tega ne vedo ali vedeti nečejo. — r.

Mladost, list hrvatske katol. omladine, ima predal »Orlovski pokrete in prinaša prestavo Zlate knjige.

Mentor, dijaški list, je začel zopet izhajati v Št. Vidu (zavodi) nad Ljubljano. Stane 20 Din letno za nedeljake in je vsled svoje zanimive po- učne vsebine zelo vreden, da ga odseki naročajo in Orli bero.

Liturgika (nauk o bogočastnih obredih sv. katoliške Cerkve, 40 slik, III. izdaja, 17 Din vezana, Spisal kanonik Stroj Al. Založila Jugoslovanska knjigarna, 1922.

F. A. S. C. I. (italijanska katoliška telovadna zveza) si je izvolila za veznega predsednika Cesare A. Ossicinija, dolgoletnega delavnega člana, ki je tudi pisal v glasilo zveze »Stadion«. Pred njim je bil nad 15 let predsednik Conte Mario di Carpegna, do l. 1921. obenem predsednik mednarodne unije. — Častnim članom imenuje zveze F. A. S. C. I. vsakogar, ki ji daruje najmanj 500 lir skupaj, dobrotnikom za najmanj 100 lir, podporniki pa dajejo po 30 lir skupaj ali po 5 lir letno (do 28. febr.). — Tudi liberalni Italijani napadajo katoliške vzgojne organizacije, češ, da so politične, ker so katoliške. Tudi italijanska vlada podpira svobodomiselnih nacionalističnih družbe na škodo katoliškim, zmerno narodnim, ki pa vsled tega nič manj ne napredujejo zlasti med kmečko in delavsko mladino. — Nasproti militaristično-šovinistično (fašistično)-materialistični telesni vzgoji svobodomiselnih zvez stavi F. A. S. C. I. kulturnovzgojni cilj telovadske vzgoje v našem orlovskem smislu.

Včasih tudi osat rodi fige. Liberalni Italijani slave kot junaka Rafaela Cadorna, ki je l. 1870 jezdil na čelu Garibaldincev skozi Porta Pia v papežev Rim in ga uropal Cerkvi za mlado Italijo. Po 50 letih pa je vnukinja njegova, grofica Klementina Cadorna, hči manj slavnega Cadorne, ki je tekel poražen iz Kobarida proti Rimu, stopila v samostan zelo strogega reda v Florenci kot sestra Ivana.

IZ KRAJA V KRAJ

Ljubljana-Siška. 19. februarja smo priredili svojo drugo akademijo, pri kateri so nastopili člani in oba naraščaja, dijaški in nižji. Spored je bil bogat in zadosti dobro izvajen. Med telovadne točke so bile vpletene deklamacije naraščaja, ki so občinstvu tako ugajale, da sta se morale dve ponoviti. Dijaški naraščaj (v belih srajcah in zelenih naramnicah) je vadal s palicami dobro, pri vajah na konju bi se moral pa bolj disciplinirano vesti.

Člani so vzbudili največ pozornosti z borilnimi vajami, ki jih je sestavil br. načelnik Varl; na bradlji so dobro nastopili, dasi le z lahkimi vajami. Pri članskih prostih so se nekateri motili, za vadi- teljske je bilo premalo prostora.

Škoda le, da je bila dvorana zaradi zelo slabege vremena prav pičlo zasedena. Nove volje do dela in napredka pa nam je dal telovadni teden J. O. Z., kar se opazi na večji udeležbi pri telovad- bi. Vsak, ki je videl velike uspehe telovadnega te- dna, zlasti pa triumf akademije v Unionu, pravi: zdaj bomo pa tudi mi drugače začeli. Da bi le Bog daj mnogo uspehov!

Mengeš. /Čeravno je bila letos huda zima, vendar nismo zmrznili (nekateri bi to prav radi doživeli). Držimo se še dovolj krepko in nas je precejšnja armada, kadar nastopimo skupno: do poldrugi sto; Orlov z naraščajem je 75, Orlic z gojenkami ravno toliko. V zimskem času smo telovadili Orli dvakrat na teden, Orlice in naraščaj

pa samo ob nedeljah. Pri gledaliških predstavah, smo sodelovali. O sv. Jožefu smo imeli skupno sv. obhajilo — seveda v krojih — Orli in Orlice. 26. marca smo priredili telovadno akademijo, ki je potekla dokaj poveljno. Domača godba je igra- la že nove češke proste vaje Orlom in Orlicam; zelo so lepe, ljudje so kar strmeli. Saj poznate Mengeško godbo? Lansko leto je igrala na Zvezni prireditvi v Kranju in marsikje drugod pri naših prireditvah. Priporočamo jo odsekoma! Kadar je bodele potrebovali, le pravočasno pišite ponjo. Letos se je pomnožila na 25 mož. — To zimo nam je smrt ugrabila enega starejšega člana; 6. marca smo ga spremili korporativno k večnemu počitku.

Dol. Logatec. Naš odsek je bil poživljen šele po odhodu Italijanov. Med okupacijo je bil v na- šem »Društvenem domu« italijanski kino in gle- dališče. Kadar pa je hotel naš dramatični odsek uprizoriti kako igro, mu je bilo to dovoljeno.

O prihodu Jugoslovancev smo priredili slo- vesno manifestacijo. Dol. Logatčani so razobesili slov. zastave že 24. februarja 1921, pa so jih ka- rabinjerji pobrali; morali so jih pa že drugi dan nazaj dati. Dne 26. febr. so se začeli zbirati fantje in dekleta v narodnih nošah, Orli, Sokoli, ognje- gasci in velikanska množica občinstva (tudi iz drugih vasi) na kolodvoru, ter čakali vlaka, ki je dospel ob 9. uri krasno okinčan in napolnjen z jugosl. vojaštvom in Ljubljancami. Občinstvo je

burno pozdravljalo došle osvoboditelje. Nato so se vsi uvrstili v krasen pisan sprevod. V Gor. Logatcu zopet burno pozdravljanje in streljanje z možnarji. Sprevod se je uvrstil v Gor. Logatcu pred civilni komisariat, kjer sta dve godbi zagrali državno in narodno himno. Po pozdravu se je sprevod pomikal nazaj proti Dol. Logatcu.

V prvih dneh po osvoboditvi so se že začeli zbirati fantje in dekleta v lepem domu. Število je vedno bolj naraščalo. Sedaj ima odsek 50 članov. Drugo nedeljo so nas prišli pozdravit bratje iz sosednje Vrhnike in njenega okrožja, pa tudi iz Ljubljane in okolice, z mengeško godbo. Po litanijah so odkorakali v dom, kjer so priredili akademijo. Slovesnost se je zvečer zaključila z igro »Divji lovec«. Po igri se je g. žup. Remškar zahvalil za prihod in pozdrave.

Razumljivo je, da je zahtevala poživitev odseka mnogo dela. Proste vaje nas je hodil učiti vrhniški načelnik br. Tomšič. Korporativno se je naš odsek udeležil prireditve: na Vrhniki, v Kranju, v Borovnici (kjer smo nastopili že z novimi vajami), in v Starem trgu, kjer smo telovadili tudi na orodju. Telovadbo imamo dvakrat na teden (15 članov). Fantovskih sestankov smo pa žal imeli še prav malo. Vendar, kar smo do sedaj v tem oziru zamudili, hočemo v bodoče popraviti. Udeležil se je en član tehn. in en član organizat. tečaja v Ljubljani. Med tem časom smo seveda uprizarili več iger. Z dobičkom in denarjem namenjamo smo prebelili dom ter napravili telovadno orodje. Letos dobi naš dom električno razsvetljavo. Društveni dom je sedaj ponos zavednih Dol. Logatčanov. Letos 26. febr. smo s telovadnim večerom obhajali obletnico osvobodjenja. Spored je bil: 1. Orlovska skupina; 2. orlovske članske proste vaje; 3. orliške članske proste vaje; 4. naraščalske proste vaje; 5. proste vaje gojenk; 6. orlovske vaditeljske proste vaje; 7. orodna telovadba; 8. burka: »Vse naše« in »Zdaj gre sem, zdaj gre tja«; 9. šaljiva pošta; 10. Petje in prosta zabava. Telovadni večer se je vršil ob pogrnjenih mizah. Vas čas med izvajanjem prostih vaj in med burkami smo čuli le hvalo in ploskanje. Prireditve je potekla mirno in brez razgrajanja. Čast zavednim Dolinim Logatčanom.

V soboto, dne 28. jan. 1921 smo dobili nove zvonove za župno cerkev v Dol. Logatcu. Pripeljali so jih na treh krasno okrašenih vozovih. Blagoslovljeni pa so bili že v Ljubljani od prevz. kn. škofa. V nedeljo, 29. januarja se je vršila popoldne slovesnost, pri kateri so botri udarili s kladi v om svoj zvon. Nato so bile slovesne litanije in pridiga, ki jo je imel preč. g. dekan Kete iz Vrhnike.

Ježica (poročilo za febr.) V febr. sta bila 2 fantovska sestanka; povprečna udeležba: 20. — Na sestanku 6. febr. so poročali bratje (3), ki so se udeležili podzveziniga organizatoričnega tečaja. Fantje so z veseljem in zanimanjem poslušali br. tečajnike, ki so skušali po svojih močeh podati s bratom svoje najjačje utise s tega tečaja. Na tem sestanku se je tudi sklenilo, da se naroči vsem br. vojakom (6), s katerimi kaj živahno dopisujemo, Mladost. V ta namen se je zbralo takoj na tem sestanku že 68 kron. Kakor nam bratje vojaki sporočajo, se vsi z veseljem spominjajo »lepih dni v orlovskih vrstah, tožijo pa, da jim ni dovoljeno izvrševati v polni meri svojih verskih dolžnosti. Zanimivi so tudi odstavki, v katerih opisujejo, kako hitro so se spoznali z brati iz vseh delov Slovenije. Orlovsko bratstvo, ki živi po naših odsekih, stopa v vojaškem življenju živo na dan. — K sestanku 12. februarja smo povabili br. dr. Kotnika, ki nam je predaval o orlovskih načelih. Povdarjal je, da moramo biti predvsem sami s seboj na jasnem, šele sedaj bomo mogli tudi druge prepriče-

vati o pravilnosti svoji hnačel. Iz naših organizacij morajo iziti trdni in značajni možje, šele tedaj bo imelo naše delo trajen uspeh. Temperamentno nam je nadalje orisal posamezne tipe značajev. — Na tehničnem polju smo bržkone nekoliko nazadovali; včasih je br. Kermavner Ivo prišel kak večer v telovadnico, kar mu pa zdaj ni mogoče vsled preobite zaposlenosti pri orl. podzvezi. — Za knjižnico so bratje priredili 26. febr. igro »Zdravnikov strežnik«. — 19. febr. je priredil cerkveni pevski zbor koncert, spojen z igro: »Kakršen gospod, tak sluga«. Izmed 7 pevskih točk je najbolj ugajala Kimavčeva: Marko skače. Ob tej priliki je naš g. župnik v kratkih besedah orisal razvoj cerkvene in posvetne glasbe med Slovenci. Čisti dobiček te prireditve pa je namenjen za nabavo tamburaških instrumentov. Snujočemu se tamburaškemu zboru želimo obilo sreče!

Ježica. (Pogled na minulo prvo četrtletje tekočega poslovnega leta). Z rednim obnim zborom dne 10. okt. 1921 je stopil naš tukajšnji odsek v 13. leto svoje dobe. Danes šteje 46 članov, 6 bratov se nahaja v vojaškem službovanju.

Novoizvoljeni odbor, ki sestoji izključno iz kmetskih in delavskih fantov, polaga največjo pozornost na redne in dobro pripravljene fantovske sestanke. Vsega skupaj je bilo v prvem četrtletju 8 fantovskih sestankov s povprečnim obiskom 26 bratov, kar pa ni zadostno. Sestanki se vrše redno vsako drugo nedeljo popoldne ob 3. ure naprej; na njih se je doslej poleg internih in obče-orlovskih zadev razmotrivala sledeča tvarina:

1. Postanek in razvoj držav, medsebojni gospodarski in politični odnosi držav, razvoj strank, njih program, delovanje in pomen v državi, o dolžnostih države do državljanov in pa obratno;
2. Zveza narodov, njen zgodovinski postanek in njena naloga v bodočem razvoju narodov (povdarjanje pacifistične ideje!);
3. Zemljiška knjiga, kako in kdaj je nastala, iz česa sestoji in njena važnost za posamezne stanovne in prilike;
4. Zgodovina župnije na Ježici;
5. Zgodovina in ustroj ljudskih knjižnic drugod in pri nas;
6. Razlaga pravil in poslovnika »Orlovske knjižnice na Ježici« in njen kulturni pomen.

Organizatorični tečaj, ki ga je priredila ljubljanska OP, so redno posečali trije bratje (br. predsednik, tajnik in knjižničar). Prepričani smo, da to ne bo ostalo brez sadu.

Odsek je vprizoril v prvem četrtletju sledeče predstave: »Mlinar in njegova hči«; »Razvalina življenja« (dvakrat); »Damoklejev meč«; »Mutasti muzikant«; razen tega Miklavžev in Silvestrov večer. Vse prireditve so moralno in gmotno dobro uspele.

Agitacija za »Mladost« še ni končana; ne odnehamo prej, dokler ne bo prihajalo na Ježico vsaj 50 izvodov mesečno, ker smo trdno prepričani, da, čimveč bo čitateljev »Mladosti«, temveč bo zvestih prijateljev orlovske misli.¹

Glede organizacije nabiranja podpornih članov smo mnenja, da je dolžnost slehernega člana, da predvsem pridobi vse svoje domače za podporne člane. Upamo, da bomo na ta način zbrali okrog 100 podpornih članov.

Da saj nekoliko olajšamo bedni položaj uropanih nam bratov, zbira vsak član poštno znamko, katere hočemo poslati »Slovenski straži«.

V tehničnem oziru je delo nekoliko ponehalo, odkar se je br. Kermavner Ivan docela posvetil podzvezinemu načelstvu; pa v zadnjem času se tudi to obrača na bolje. — Tehničnega tečaja

¹ Čast okrožju St. Vid, ki je največ storilo za razširjenje »Mladosti«. Če bi drugod tako delali, bi imela 6000 naročnikov in bi bila polovico cenejša!

OP se je udeleževal br. načelnik. Na Silvestrov prireditvi so prevladovala telovadne točke. Telovadba se vrši dvakrat na teden, udeležba samo povoljna. II. slovanski orlovski tabor, ki se nam vsak dan bolj bliža, nam v tem pogledu nalaga težke naloge, treba je, da strnemo vse moči, dokler je še čas. Bog živi!

J. S.
Celje. Hudo preskušeno je preživel naš odsek; prišli smo v popolno stagnacijo. Toda upamo, da smo krizo srečno prestali in da se bo začelo obračati na boljše. Novoizvoljeni odbor, sestojč večinoma iz starih članov, je začel zopet delovati v rednih sejah in fantovskih večerih, ki so še precej dobro obiskani. Pogrešamo okoliških fantov. V telovadnem oziru pa smo zelo nazadovali in ne bo prej boljše, dokler ne poprime naraščaj, ki ima precej dobrih telovadcev. V nedeljo, dne 25. marca smo priredili igro »Begunka«, sedaj pripravljamo »Revčka Andrejčka«, pri katerem bo prvič nastopil društveni pevski in tamburaški zbor.

—iž.
V Gornji Radgoni, na najskejnji slovenski meji, je 25. marca nastopil Orel (okrožje Ljutomer) z lepo uspelo akademijo, pri kateri so poleg telovadnih točk (proste vaje Orlov, Orlic in naraščaja ter skupine) in deklamacij nastopili govorniki, tamburaši in pevci. Zaključili so dobro obiskani nastop z živo sliko: orlovstvo se pokloni kralju Aleksandru. — Akademija je zelo ugodno vplivala v narodnostnem in patriotskem oziru na ljudstvo, ki živi, oddaljeno od Slovenije vsled neugodnih prometnih zvez, skoro obkoljeno od Nemcev.

Ljutomer. Nečemo biti med najzadnjimi, začele smo zopet bolj živahno gibati. Vrnilo se je v naše vrste tisto veselje in navdušenje, katero smo imele od začetka. Občni zbor smo imele v oktobru. Imele smo tudi redne mesečne sestanke; gojenke so nastopale z deklamacijami, pevke so včasih zapele kako pesmico, včasih pa smo tudi vprizorile kakšen prizor, da je bilo bolj živahno. Imele smo redne telovadne ure. Upamo, da bomo s pomočjo našega skrbnega gosp. voditelja sedaj ostale stanovitve v delu.

Polenšak pri Ptuj. Pred seboj imam naše glasilo, priljubljeno mladost. Iz vseh delov Slovenije čitam, kako krasno napreduje Orel. Tudi mi se gibljemo! Telesno in duševno! Ob določenih orlovskih praznikih, tudi o sv. Jožefu smo pristopili skupno k sv. obhajilu. Par bratov je že imelo surke, ostali pa so bili samo v polkrojih. Priporočam značajnost; ostanimo zvesti v svojih svetih načelih in se ne dajmo nasprotnikom prevariti! Slavko.

Marija Nazarje. Tu je orlovski odsek prvo poslovno leto komaj živel. Imel se je boriti z velikimi težkočami: pomanjkanje telovadnega prostora, nasprotovanje starokopitnih ljudi, člani — nergači, ki so pa že izstopili — vse to je bilo kri-

vo, da se naš odsek ni mogel razvijati, kakor bi se spodobilo za odsek, ki šteje 20 krepkih, idealnih fantov.

Težave še niso odstranjene — barako, katero ima odsek na razpolago po velikodušnosti prevzvišenega ljubljanskega škola, bo treba popraviti — vendar pa je odsek že pokazal novo, večjo energijo. 6. novembra je priredil prav dobro uspelo akademijo. Pri tej priliki se je ustanovil orliški krožek. Sodelovale so neustrašene vranske Orlice, ki so v blatu in dežju prekorakale 1000 metrov visoko Creto, nato pa elegantno nastopile. 6. jan. je naš odsek sodeloval pri akademiji na Polzeli; 29. jan. pa je povodom ustanovitve odseka v Mozirju zopet priredil tu akademijo, na kateri so že nastopale nazarške dobro izvežbane Orlice.

10. in 11. dec. so imeli v Nazarjah duhovne vaje Orli Sav. okrožja. Polnoštevilo, marljivo in z dostojnim vedenjem so se jih udeleževali.

Ako se tu spomladi priredi nameravani orlovski tabor, ni dvoma, da se bodo v Gornji Sav. dolini že nameravani novi odseki ustanovili in delovali v dušni in telesni propleh tukajšnje mladine.

Knjaževac (Srbija). Vesele pozdrave pošiljajo bratom, ki pridno delajo v orlovskih vrstah doma, slovski Orli-vojaki 14. kralj. pešpolka v Knjaževcu. — Anton Brumen, bivši tajnik Orla v Križevcih pri Ljutomeru.

Orli-mornarji v Tivatu (Boka Kotorska) pošiljajo bratske pozdrave iz svojih skal in prosijo vse brate in sestre, naj jim kaj pišejo ali pošiljajo že prečitane časnike (III. četa, 4. vod Mornarske Komande). — Ivo Bevc, Ignac Petrovič (Vrhnik), Miroslav Poljak (salezijanski godec).

Orli-pešci v Negotinu (Srbija) pošiljajo velikonočne pozdrave vsem Orlom in Orlicam. (Mitraljesko oddelenje 9. pešpuka.) — Franceta Potočnik in Bogataj (Trata), Jakob Narad (Kamnik), Jožef Kaštrun in Anton Valjavec (Predvor).

Stavbno podjetje

Ivan Ogrin

Ljubljana, Grubarjevo nabr. 8. Telefon 426.

Prevzame vsa zidarska in druga stavbena dela.

Izdaja strokovna mnenja, izvršuje načrte in proračune.

Delo solidno. Primerno nizke cene.

Telovadne potrebščine, kakor hlače, majce, čevlji i. dr. nudi po dnevni ceni vsem Orlom tvrdka

IVAN KUNOVAR

Ljubljana, Stari trg 10.

Zaloga klobukov, slamnikov in modnega blaga za gospode.

Priporočamo Vam kolesa in vse potrebščine tvrdke

J. GOREC

LJUBLJANA

Gospodarska cesta 14

Najceneje - Solidno - Najboljše!